

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΠΑΤΡΑΣ

ΣΧΟΛΗ: Σ.Ε.Υ.Π

ΤΜΗΜΑ ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Η ΕΠΙΡΡΟΗ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΡΙΣΗΣ ΣΤΟΝ ΤΡΟΠΟ ΖΩΗΣ ΤΩΝ ΦΟΙΤΗΤΩΝ

ΟΜΑΔΑ ΦΟΙΤΗΤΡΙΩΝ:

ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ :

ΑΥΓΕΡΙΝΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ-ΧΡΙΣΤΙΝΑ

Δρ. Ν. ΜΠΑΚΑΛΗΣ

ΛΙΑΡΟΚΑΠΗ ΕΙΡΗΝΗ

ΠΑΤΡΑ, 2012

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Με την ολοκλήρωση της πτυχιακής μας θα θέλαμε να εκφράσουμε τις θερμές μας ευχαριστίες στους ανθρώπους που μας στήριξαν σε αυτή την προσπάθεια.

Ευχαριστούμε τους γονείς μας για την αμέριστη συμπαράστασή τους σε κάθε δυσκολία, άγχος, και απογοήτευση που παρουσιάστηκε καθώς και για την οικονομική υποστήριξη στα τέσσερα χρόνια της φοιτητικής μας ζωής.

Επίσης, ευχαριστούμε τα αδέρφια μας και κάποιους στενούς μας φίλους για τη πολύτιμη βοήθεια στην εκπόνηση της πτυχιακής μας εργασίας και την ψυχολογική τους υποστήριξη.

Τέλος, ευχαριστούμε τον καθηγητή μας για την εμπιστοσύνη που μας έδειξε, την κατανόηση και την άψογη συνεργασία που είχαμε μαζί του.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Εισαγωγή: Βρισκόμαστε ως χώρα, αλλά και ως κοινωνία, σε μια πολύ δύσκολη οικονομική και κοινωνική περίοδο. Όλοι οι πολίτες έχουν μειώσει αναγκαστικά το βιοτικό τους επίπεδο και έχει αλλάξει ο τρόπος και η ποιότητα της ζωής τους. Μεγάλη επιρροή από αυτή την οικονομική κρίση δέχονται οι φοιτητές, οι οποίοι αποτελούν μεγάλη μερίδα του πληθυσμού της Ελλάδας.

Σκοπός: Να διαπιστώσει την επιρροή της οικονομικής κρίσης στον τρόπο ζωής των φοιτητών.

Μεθοδολογία. Περιγραφικό σχέδιο έρευνας χρησιμοποιήθηκε. Ερωτηματολόγιο κατασκευάστηκε με 48 ερωτήσεις. Τα ερωτηματολόγια περιελάμβαναν θεματολογία σχετικά με την στέγαση, την σίτιση, την διαμονή, την μετακίνηση, την ένδυση και υπόδηση, την επικοινωνία, την ψυχαγωγία και την υγεία των φοιτητών. Επίσης τα ερωτηματολόγια περιείχαν και δημογραφικά στοιχεία. Το δείγμα περιλάμβανε 202 φοιτητές Πανεπιστημίων και Τ.Ε.Ι σε επτά πόλεις της Ελλάδας. Η διανομή των ερωτηματολογίων έγινε ηλεκτρονικά μέσω ενός εγκεκριμένου προγράμματος του internet μετά από αποδοχή αίτησης.

Αποτελέσματα: Η έρευνα έδειξε ότι η οικονομική κρίση έχει επηρεάσει τους φοιτητές. Έχουν κάνει 'εκπτώσεις' στην εκπαίδευση τους καθώς λόγω οικονομικών προβλημάτων δεν μπορούν να αγοράσουν εκπαιδευτικά συγγράμματα (69,8%) ούτε να αποκτήσουν πτυχία που χρειάζονται για την μετέπειτα επαγγελματική τους αποκατάσταση. Η διαμονή και ο τρόπος μετακίνησης τους έχουν αλλάξει. Η διατροφή τους επίσης έχει επηρεασθεί δημιουργώντας αρνητικές επιπτώσεις για την υγεία. Οι ανάγκες για ένδυση και υπόδηση όπως επίσης και για την προσωπική φροντίδα των φοιτητών δεν καλύπτονται αφού προσπαθούν να εξοικονομήσουν από όπου μπορούν χρήματα. Η διασκέδαση σε χώρους εστίασης, όπως φαίνεται έχει αλλάξει με την διασκέδαση σε φιλικά σπίτια (83,7%). Η επικοινωνία παρόλα αυτά δεν φαίνεται να έχει επηρεασθεί ιδιαίτερα από την οικονομική κρίση. Αρκετά ανησυχητικό είναι το γεγονός ότι λόγω οικονομικής κρίσης, οι φοιτητές κάνουν 'εκπτώσεις' ακόμα και σε θέματα υγείας και περίθαλψης παραλείποντας ιατρικές εξετάσεις (51,5%) και επισκέψεις σε γιατρούς (56,4%).

Συμπεράσματα: Από τα αποτελέσματα της έρευνας διαπιστώσαμε ότι η οικονομική κρίση έχει επηρεάσει τον τρόπο ζωής των φοιτητών και μάλιστα σε αρκετά μεγάλο βαθμό. Καλό θα ήταν να ληφθούν από το κράτος κάποια μέτρα αντιμετώπισης άμεσα, καθώς οι σημερινοί φοιτητές είναι οι αυριανοί εργαζόμενοι.

ABSTRACT

Introduction: As country and community we are in the middle of a very difficult economic and social period. All citizens are necessarily reduced their standard of living and have changed the way and consequently their quality of life. Students are influenced from this economic crisis where constitute a large portion of the population in Greece.

Aim: To identify the impact of economic crisis in student's life at university.

Methodology: Descriptive research plan was used. Questionnaire was constructed with 48 questions. Questionnaires included topics on housing, feeding, residence, transportations, clothing, mobile telephones, entertainment and student's health. Questionnaires were also contained demographic characteristics. The sample consisted from 202 university and TEI's students from seven cities of Greece. Distribution of the questionnaires was made electronically via an approved program of internet after acceptance taken.

Results: The research has shown that the economic crisis has affected students. Students have made 'discounts' in their training due to financial problems cannot buy books (69, 8%) or to gain qualifications that are needed for the subsequent professional restoration. The residence and the transportation have changed. Their nutrition also has been affected by creating negative effects to their health. The needs for clothing as well as for the personal care are not covered due to save money where they could. Amusements seem to have changed to friendly homes (83, 7%). Communication, however, does not seem to have been influenced by the economic crisis. Quite worrisome is the fact that due to economic crisis, students' make 'discounts' even on healthcare issues by failing medical examinations (51,7%) and visits to doctors (56,4%).

Conclusions: The results of the research revealed that the economic crisis has affected student's lifestyle and particularly in a fairly large extent. It is necessary the government to take measures immediately because today's students are tomorrow potential workers.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ευχαριστίες.....	2
Περίληψη.....	3
Περιεχόμενα.....	6

Κεφάλαιο 1^ο

1.1 Εισαγωγή.....	9
1.2 Εννοιολογικοί προσδιορισμοί της «κρίσης».....	10
1.2.1 Τα στάδια της κρίσης.....	11
1.2.2 Οι φάσεις της κρίσης.....	12
2. Η έννοια της οικονομικής κρίσης.....	12
2.1 Είδη οικονομικών κρίσεων.....	13
2.2 Οι σημαντικότερες κρίσεις στην ιστορία.....	15
3. Ποιους επηρεάζει η οικονομική κρίση.....	16
4. Εννοιολογικοί προσδιορισμοί των «φοιτητών».....	17
5. Εννοιολογικοί προσδιορισμοί του «τρόπου ζωής» και της «ποιότητας ζωής».....	18

5.1 Βασικές παράμετροι της «ποιότητας ζωής».....	18
5.2 Σύγκριση της Ελλάδας με άλλες χώρες με βάση την «ποιότητα ζωής».....	19
5.3 Συσχέτιση οικονομικής μεγέθυνσης και «ποιότητας ζωής».....	20
6. Διερεύνηση της βιβλιογραφίας για προηγούμενες παρόμοιες έρευνες.....	20

Κεφάλαιο 2^ο

Μέθοδος.....	22
2.1 Σχεδιασμός.....	22
2.2 Δείγμα.....	22
2.3 Μέθοδος συλλογής δεδομένων.....	23
2.4 Διαδικασία.....	24
2.5 Στατιστική ανάλυση.....	24

Κεφάλαιο 3^ο

Αποτελέσματα της έρευνας.....	26
3.1 Δημογραφικά στοιχεία του δείγματος.....	26

3.2 Αποτελέσματα ερωτηματολογίου.....	29
---------------------------------------	----

Κεφάλαιο 4^ο

4.1 Συζήτηση.....	49
-------------------	----

4.2 Περιορισμοί της έρευνας.....	51
----------------------------------	----

4.3 Προτάσεις.....	53
--------------------	----

Βιβλιογραφία.....	53
-------------------	----

Παράρτημα 1.....	56
------------------	----

Κεφάλαιο 1

1.1 Εισαγωγή

Τα τελευταία 3 χρόνια η χώρα μας περνάει από μια κρίσιμη καμπή . Έχουμε όλοι αντιληφθεί ότι η λεγόμενη οικονομική κρίση έχει επηρεάσει και απασχολεί όχι μόνο την Ελλάδα αλλά και ολόκληρη την Ευρώπη. Η ζωή μας έχει αλλάξει δραματικά και αυτό είναι κάτι το οποίο γίνεται αντιληπτό στην καθημερινότητά μας. Σύμφωνα με την Ελληνική Στατιστική Υπηρεσία το ποσοστό ανεργίας του 2011 έχει εκτοξευθεί στο 23,1% έναντι ποσοστού 16,8% πέρσι. Στη ηλικιακή ομάδα 15-24 το ποσοστό αγγίζει το 54,9%. Σε 1.147.372 υπολογίζονται οι άνεργοι στη χώρα μας, ενώ ένας στους δύο νέους βρίσκονται πλέον εκτός αγοράς εργασίας (Ανώνυμος, 2012). Η οικονομία όμως, δεν είναι το μόνο που έχει επηρεασθεί από αυτή την κατάσταση καθώς το πρόβλημα είναι βαθιά κοινωνιολογικό. Οι θεσμοί του κράτους έχουν καταρρεύσει, έχουν χαθεί οι βασικές αξίες, τα ανθρώπινα δικαιώματα και τα δικαιώματα των εργαζομένων καταπατούνται καθημερινά και απροκάλυπτα.

Φυσικά εν μέσω αυτής της κατάστασης, αντιλαμβανόμαστε ότι από τα πρώτες έννοιες που χάθηκε είναι η ποιότητα ζωής. Η ιδέα της ποιότητας ζωής έχει λάβει σημαντική θέση στις κοινωνιολογικές επιστήμες από το 1970 και είναι μια ευρεία έννοια που αφορά τη συνολική ευημερία ενός ατόμου στην κοινωνία. Οι πολίτες κοιτούν πρώτα απ' όλα να καλύψουν τις βασικές ανάγκες αυτών και των οικογενειών τους, βάζοντας στην άκρη οτιδήποτε άλλο. Δεν υπάρχουν, πλέον, οι κατάλληλες προδιαγραφές για σωστή και επαρκή διατροφή, για ένδυση, υπόδηση, για διασκέδαση και ψυχαγωγία. Γενικότερα έχει χαθεί η έννοια της ευημερίας.

Λιγοςτές είναι πλέον και οι ευκαιρίες για μόρφωση. Η οικονομική κρίση επηρεάζει άμεσα και το κομμάτι της εκπαίδευσης από την πλευρά των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων αλλά και από την πλευρά των εκπαιδευομένων. Τη μεγαλύτερη επιρροή εκλαμβάνουν οι φοιτητές καθώς αποτελούν μια μεγάλη μερίδα του πληθυσμού. Παρόλα αυτά, οι φοιτητές δεν θεωρούνται ότι ανήκουν στην κοινωνική ομάδα των μαθητών. Δεν θεωρούνται ούτε εργαζόμενοι, όμως ούτε και άνεργοι. Ενώ λοιπόν, έχουν ενηλικιωθεί και θα μπορούσαν να είναι από τα πιο ενεργά και παραγωγικά μέλη της κοινωνίας, εξαρτώνται ακόμα από την οικογένειά τους. Είναι αυτονόητο λοιπόν πως ο τρόπος ζωής τους έχει επηρεαστεί από την πρώτη στιγμή, καθώς η διαμονή, η διατροφή, η ένδυση και η ψυχαγωγία εξαρτώνται από τις οικογένειές τους, στις

οποίες υπάρχει πλέον μόνο ένας εργαζόμενος ή ίσως και κανένας. Αυτή η κατάσταση λοιπόν καθιστά σχεδόν αναγκαία την διερεύνηση του πόσο αλλά και πώς έχει επηρεαστεί ο τρόπος ζωής των φοιτητών από την οικονομική κρίση.

1.2 Εννοιολογικοί προσδιορισμοί της «κρίσης»

Η έννοια της κρίσης έχει αποδοθεί με πολλούς τρόπους. Χρησιμοποιείται ακόμα και από απλούς ανθρώπους στην καθημερινή τους ζωή προκειμένου να περιγράψουν ότι έχουν έρθει αντιμέτωποι με ένα δύσκολο πρόβλημα, ότι περνούν μια κρίσιμη φάση. Στη διεθνή βιβλιογραφία υπάρχει πληθώρα εννοιολογικών προσδιορισμών.

Ο Husfmid (2006) ορίζει την κρίση ως τη χρονική περίοδο όπου γίνεται η περιγραφή μιας απρόβλεπτης κατάστασης, η οποία χαρακτηρίζεται από ένταση και ανασφάλεια και κατά την οποία υφίσταται διαταραχή η ομαλή λειτουργία ενός συστήματος και οι αρχικές του ιδιότητες υπόκεινται σε αλλοίωση.

Σύμφωνα με τον McChella (1998) ο οποίος θεωρείται πρωτοπόρος στην μελέτη των διεθνών κρίσεων η κρίση θεωρείται μια σημαντική αλλαγή στην ποσότητα ή την έκταση μεταξύ δύο κρατών. Κατά τον Hermann (2002) η κρίση είναι μια κατάσταση που χαρακτηρίζεται από αιφνιδιασμό και υψηλό κίνδυνο για τις σημαντικές αξίες και μικρό χρόνο αντίδρασης.

Η κρίση μπορεί να αφορά το ίδιο το άτομο, την οικογένειά, μια επιχείρηση, έναν οργανισμό, την κοινωνία, τους θεσμούς της κοινωνίας, το διεθνές περιβάλλον και επιφέρει αρνητικά αποτελέσματα (Husfmid,2006). Ενδέχεται να περιγράψει τις διάφορες καταστάσεις και γεγονότα όπως είναι για παράδειγμα οι φυσικές καταστροφές, η εξάπλωση επιδημιών, η οικονομική κατάρρευση, η κατάρρευση καθεστώτων κ.α. Ανάλογα με την περίπτωση γίνεται λόγος για πολιτική κρίση, οικονομική κρίση, κοινωνική κρίση, οικολογική κρίση κ.α. (Κιότος και Παυλίδης,2012). Κατά την περίοδο της κρίσης, μεταβάλλεται η συνήθης ροή των πραγμάτων και διανύουμε ένα χρονικό διάστημα με δυσχέρειες και κινδύνους.

1.2.1 Τα στάδια της κρίσης

Οι περισσότερες κρίσεις δεν συμβαίνουν ξαφνικά. Σύμφωνα με τον Thomas (2003) μια κρίση μπορεί να αποτελείται από τέσσερα διαφορετικά στάδια.

Το στάδιο διαμόρφωσης της κατάστασης ή πρόδρομων συμπτωμάτων (Prodromal crisis stage): Αποτελεί το πρώτο στάδιο της κρίσης, αυτό της προειδοποίησης. Χαρακτηρίζεται και ως το στάδιο των συμπτωμάτων αφού υπάρχει κάποιος που θα διαγνώσει την κρίση που θα επέλθει. Πάντα οι κρίσεις στέλνουν επαναλαμβανόμενες ενδείξεις προειδοποιητικών σημαδιών. Πρόδρομα συμπτώματα καλούνται οι πράξεις, οι ενέργειες και οι παραλήψεις οι οποίες οδηγούν ενδεχομένως σε εκδήλωση κρίσης. Υποστηρίζεται ότι κάθε δραστηριότητα έχει τα δικά της πρόδρομα συμπτώματα. Κάθε διάστημα στο οποίο δεν υπάρχει κρίση διανύεται σαν μια κατάσταση πρόκρισης.

Το στάδιο εκδήλωσης- κορύφωσης της κρίσης (acute crisis stage): Αποτελεί την περίοδο κατά την οποία εκδηλώνεται και κορυφώνεται μια κρίση. Η ζημιά έχει ήδη συμβεί και θα πρέπει να γίνει σωστή διαχείρισή της έτσι ώστε να μη διατηρηθεί. Το στάδιο αυτό έχει ίση διάρκεια με το διάστημα που εκδηλώνονται τα χαρακτηριστικά της κρίσης.

Το στάδιο επιπτώσεων (chronic crisis stage): Το τρίτο αυτό στάδιο της κρίσης αποτελεί την περίοδο κατά την οποία εδραιώνεται η κρίση, εκδηλώνονται οι επιπτώσεις της και είναι ορατές οι συνέπειές της. Χαρακτηριστικά του είναι ο έλεγχος, οι έρευνες και οι νέες προσπάθειες επανάκαμψης.

Το στάδιο επίλυσης- ομαλοποίησης (crisis resolution stage): Είναι το τέταρτο και τελευταίο στάδιο της κρίσης κατά το οποίο το σύστημα αποκτά τις αρχικές του ιδιότητες και τους κανονικούς ρυθμούς που είχε πριν από την κρίση. Επέρχεται μετά τον έλεγχο και την απόφαση για τον πιο κατάλληλο και εύστοχο δρόμο για να επιλυθεί η κρίση (Thomas, 2003).

Κατά την άποψη των Mitroll και Pearson (1993) τα στάδια της κρίσης είναι πέντε και είναι συνοπτικά το στάδιο της ανίχνευσης των σημάτων, το στάδιο της προετοιμασίας, το στάδιο της συγκράτησης, το στάδιο της αποκατάστασης και το στάδιο της μάθησης.

1.2.2 Οι φάσεις της κρίσης

Ο Thomas (2003) πέρα από τα στάδια, διαχωρίζει την κρίση σε φάσεις.

Η φάση πριν την κρίση. Στη φάση αυτή το σύνολο των ατόμων που διαχειρίζεται την κρίση επιδιώκει να τη προλάβει. Αναγκαία προϋπόθεση αποτελεί η γνώση των θεμάτων που σχετίζονται με την εμφάνιση της κρίσης. Αν εντοπιστούν οι αιτίες της κρίσης, θα υπάρξουν μέτρα πρόληψης με αποτέλεσμα να αποφευχθεί ή τουλάχιστον να μειωθεί ο κίνδυνος. Στην πρώτη φάση συμπεριλαμβάνονται ο προσδιορισμός των ευαίσθητων σημείων της κρίσης, η δημιουργία ομάδων διαχείρισης της κρίσης και η διαμόρφωση πλάνου διαχείρισης της κρίσης.

Η φάση κατά τη διάρκεια της κρίσης. Η δεύτερη φάση περιλαμβάνει την αναγνώριση της κρίσης με τη συλλογή των απαραίτητων πληροφοριών και τον προσδιορισμό των πηγών εκ των οποίων προέρχεται. Ακόμα συμπεριλαμβάνει τη διαχείριση, την παρακολούθηση και τον έλεγχό της.

Η φάση μετά την κρίση. Στην τελευταία φάση αξιολογείται η προσπάθεια σωστής διαχείρισης της κρίσης και συνεχίζεται η δράση, δηλαδή η παρακολούθηση κι ο έλεγχος επικοινωνίας και επιπλέον το θέμα ερευνάται συνεχώς.

2. Η έννοια της οικονομικής κρίσης

Είναι γεγονός ότι δεν έλειψαν ποτέ από την ανθρωπότητα οι κατά καιρούς οικονομικές κρίσεις. Όσες από αυτές μάλιστα είχαν έναν ευρύτερο χαρακτήρα σημάδεψαν ολόκληρους λαούς. Υπάρχουν πολλοί ορισμοί που εξηγούν την έννοια της οικονομικής κρίσης.

Κατά τους Rubini και Mim (2010) ο όρος οικονομική κρίση σημαίνει έλλειψη ρευστότητας στις καθημερινές συναλλαγές και αδυναμία πληρωμής οικονομικών υποχρεώσεων. Επίσης, συνδέεται με την αύξηση της ανεργίας, τη μείωση της αγοραστικής δύναμης, τη χαμηλά κατανάλωση και επένδυση.

Η εγκυκλοπαίδεια Πάπυρος Λαρούς Μπριτάνικα (1986) ορίζει ότι οικονομικές κρίσεις είναι οι διαταραχές της οικονομικής δραστηριότητας που προκαλούνται από μεταβολές των οικονομικών μεγεθών και αποτελούν μέρος των οικονομικών διακυμάνσεων. Τα αίτια τους μπορεί να είναι καθαρώς οικονομικά ενδέχεται όμως να οφείλονται και σε φυσικά γεγονότα, σε τεχνολογικές εξελίξεις ή και στο ψυχολογικό κλίμα που σε ενδεχόμενη στιγμή παρασύρει την αγορά σε πλήρη απορρύθμιση. Στις ανεπτυγμένες οικονομίες χαρακτηριστικός προάγγελος μιας οικονομικής κρίσης είναι συνήθως η κατάρρευση του συστήματος τιμών και μετοχών. Ο Mankiw (2002) ορίζει την οικονομική κρίση ως μια περίοδο πτώσης των πραγματικών εισοδημάτων και αύξησης της ανεργίας στην οικονομία.

Η οικονομική ζωή ως σύνολο σχέσεων, φορέων, κανόνων, είναι ευάλωτη σε κρίσεις. Οι οικονομικές κρίσεις θέτουν σε δοκιμασία θεσμούς και ισορροπίες συμφερόντων έχοντας δυσμενείς και καταστροφικές επιπτώσεις για τους πληθυσμούς και συνιστώντας συχνά παράγοντα οπισθοδρόμησης (Κόλλιας, Ναζάκης και Χλέτσος, 2005). Στην παγκόσμια οικονομική ιστορία οι οικονομικές κρίσεις αποτελούν σύνηθες φαινόμενο. Υπήρξαν περίοδοι ευημερίας και στασιμότητας όπως δείχνουν οι μελέτες της εξέλιξης των φαινομένων που αφορούν στην παραγωγή και στις ανταλλαγές στο πέρασμα του χρόνου. Όμως από την προβιομηχανική έως και την σημερινή εποχή δεν έλειψαν οι κρίσεις που έφεραν αναταραχή στην οικονομική ζωή και στις υφιστάμενες ισορροπίες (Rubini και Mim, 2010).

2.1 Είδη οικονομικών κρίσεων

Όπως είναι φυσικό δεν έχουν όλες οι οικονομικές κρίσεις την ίδια φύση, ένταση χρονική διάρκεια, γεωγραφική έκταση ούτε τις ίδιες συνέπειες για τον πληθυσμό (Σοκοδήμος,2000). Ως προς τη χρονική τους διάρκεια οι οικονομικές κρίσεις διαχωρίζονται σε παροδικές και χρόνιες. Η διάρκεια των κρίσεων εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό αφενός από τα αίτια που τις προκαλούν και αφετέρου από τα μέτρα τα οποία λαμβάνονται για την αντιμετώπισή τους. Επιπρόσθετα, όταν παρατείνεται η διάρκεια μιας κρίσης δημιουργούνται καταστροφικές συνέπειες που είναι δύσκολο να ανατραπούν, Γι' αυτό το λόγο είναι πολύ σημαντικό να εντοπίζονται εγκαίρως οι κρίσεις (Κιότος και Παυλίδης,2012).

Με κριτήριο τη γεωγραφική τους διάσταση οι οικονομικές κρίσεις διακρίνονται σε τρεις κατηγορίες. Τις εθνικές, τις περιφερειακές και τις παγκόσμιες κρίσεις. Εθνικές οικονομικές κρίσεις είναι αυτές που οι συνέπειες τους περιορίζονται εντός των εθνικών συνόρων και δεν μεταδίδονται σε άλλα κράτη. Περιφερειακές κρίσεις είναι εκείνες που επηρεάζουν τη λειτουργία περιφερειών, δηλαδή γεωγραφικών περιοχών με ομοιογενή χαρακτηριστικά και οικονομικές και πολιτικές αλληλεπιδράσεις. Παγκόσμιες είναι οι κρίσεις, οι οποίες εξαπλώνονται και γίνονται αισθητές σε διεθνές επίπεδο και είναι αναμφίβολα οι πιο πολύπλοκες (Σοκοδήμος, 2000).

Ως προς τη φύση τους οι οικονομικές κρίσεις διακρίνονται στις παρακάτω βασικές κατηγορίες :

- § Κρίσεις στις αγορές αγαθών
- § Συγκυριακές και αναπτυξιακές κρίσεις
- § Πληθωριστικές κρίσεις
- § Κρίσεις δημόσιου χρέους
- § Τραπεζικές κρίσεις
- § Χρηματιστηριακές κρίσεις
- § Συναλλαγματικές κρίσεις (Κιότος και Παυλίδης, 2012).

2.2 Οι σημαντικότερες κρίσεις στην ιστορία

1555-60	Η χρεοκοπία του κράτους των Αψβούργων
1634-1637	Η κρίση(φούσκα) της τουλίπας στην Ολλανδία(Tulip mania)
1696	Η αγγλική νομισματική κρίση
1716-1720	Η χρηματοπιστωτική κρίση του συστήματος του John Law στη Γαλλία
1711-1720	Η φούσκα της Νότιας Θάλασσας στην Αγγλία
1799	Η εμπορική κρίση του Αμβούργου
1815	Η βρετανική οικονομική κρίση λόγω υπερπροσφοράς
1825	Η βρετανική χρηματοπιστωτική κρίση
1837-1843	Η κρίση στις ΗΠΑ και εν συνεχεία στη Μεγάλη Βρετανία
1847	Η βρετανική κρίση των σιδηροδρόμων
1857	Η πρώτη παγκόσμια οικονομική κρίση(ξεκίνησε στις ΗΠΑ)
1873	Η τραπεζική και οικονομική κρίση(κράτησε μέχρι το 1878)
1882	Η κατάρρευση των χρηματιστηρίων στη Γαλλία
1923	Η κατάρρευση της Γερμανίας λόγω υπερπληθωρισμού
1929-1935	Η παγκόσμια οικονομική κρίση (Οικονομικό κραχ)- Η πιο σημαντική
1945-1949	Ο υπερπληθωρισμός σε πολλές χώρες μετά τον Β' παγκόσμιο πόλεμο
1971-1973	Η κατάρρευση του συστήματος του Bretton Woods
1973	Η πρώτη πετρελαϊκή κρίση
1979-1980	Η δεύτερη πετρελαϊκή κρίση
1981	Η κρίση των αμερικανικών ταμειωτηρίων
1991	Η ιαπωνική κρίση
1994-1995	Η κρίση της τεκίλας (Μεξικό)
1997-1998	Η κρίση στη Νοτιοανατολική και Ανατολική Ασία
2000	Η Dot Com φούσκα
2008	Η παγκόσμια οικονομική κρίση(ξεκίνησε στις ΗΠΑ)
2010-	Η κρίση της Ευρωζώνης (Κιότος και Παυλίδης ,2012)

3. Ποιους επηρεάζει η οικονομική κρίση

Η εμφάνιση της οικονομικής κρίσης επηρεάζει πολλούς τομείς. Την παραγωγή, τις υπηρεσίες, τον τριτογενή τομέα παραγωγής. Σε περίοδο κρίσης δεν υπάρχει ανάπτυξη, δεν υπάρχει ανάκαμψη, αλλά μόνο τα τεράστια ποσά δανεισμού και η άντληση κεφαλαίων από την αγορά χρήματος (Γραβανή και Σταματάκης, 2000). Αναμφίβολα, κάθε οικονομική κρίση επηρεάζει όλους τους τομείς της επαγγελματικής και κοινωνικής ζωής των πολιτών της. Σε μεγαλύτερο βαθμό πλήττονται οι μισθωτοί και οι συνταξιούχοι τόσο του δημοσίου όσο και του ιδιωτικού τομέα απασχόλησης (Κόλμερ,2008). Για τις δύο αυτές κατηγορίες εισοδήματος μειώνεται η ικανότητα δαπάνης σε περίοδο οικονομικής κρίσης εξαιτίας της αύξησης των φόρων που επιβάλλονται σε προϊόντα και υπηρεσίες που συνδέονται καθημερινά με τις ανάγκες των νοικοκυριών (Κόλμερ,2008).

Η οικονομική κρίση δε θα μπορούσε να αφήσει ανεπηρέαστους τους φοιτητές και κυρίως εκείνους που σπουδάζουν μακριά από την οικογένεια τους. Αυτό γίνεται φανερό εάν συγκρίνουμε μηνιαίες δαπάνες αυτού του τμήματος πληθυσμού σε περιόδους που δεν υπάρχει και σε χρονικά διαστήματα που υπάρχει κρίση (Παπακωνσταντίνου,2000). Οι δαπάνες αυτές αφορούν κατά κύριο λόγο τη διαμονή, τη διατροφή, τις μετακινήσεις, την ένδυση, την ψυχαγωγία, την άθληση και τις υπόλοιπες εκπαιδευτικές δραστηριότητες (Πρωτονοταρίου,2009).

Οι φοιτητές καταλαμβάνουν ένα μεγάλο ποσοστό των Ελλήνων πολιτών. Πιο συγκεκριμένα, σύμφωνα με τα στοιχεία της Ευρωπαϊκής Στατιστικής Υπηρεσίας 1 στους 3 νέους έως 24 ετών στην Ελλάδα ήταν φοιτητής Α. Ε. Ι το 2009. Σε σύνολο πληθυσμού στην εκπαίδευση, οι φοιτητές κατείχαν ποσοστό 29,9%, το υψηλότερο στην Ευρώπη αφού ο αντίστοιχος ευρωπαϊκός μέσος όρος αντιστοιχεί σε ποσοστό 17,4% (Ανώνυμος, 2010).

Την τελευταία ειδικά δεκαετία παρατηρείται αύξηση κατά 75% της ελληνικής τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Η αντίστοιχη ανάπτυξη στις υπόλοιπες χώρες- μέλη της Ε. Ε ανέρχεται κατά μέσο όρο σε μόλις 25%. Πρωτιά κατέχει η Ελλάδα και στον αριθμό των φοιτητών της που σπουδάζουν σε άλλες χώρες. Το 5,5% δηλαδή περίπου 51.000 του συνολικού μαθητικού και φοιτητικού σπουδάζει στο εξωτερικό και κυρίως στην Ευρώπη, ενώ ο αντίστοιχος ευρωπαϊκός μέσος όρος είναι 2,6%(Ανώνυμος, 2010).

Όλοι αυτοί οι φοιτητές, λοιπόν αγωνιούν όχι μόνο για την παρούσα κατάσταση αλλά και για το μέλλον τους, το οποίο με βάση τις σχετικές προβλέψεις, αναμένεται πολύ δύσκολο. Είναι προφανές πως ο τρόπος ζωής των Ελλήνων και πιο συγκεκριμένα των Ελλήνων φοιτητών αναμένεται να έχει επηρεαστεί από την οικονομική κρίση και αλλάξει κατά κόρον. Παρακάτω θα εξετάσουμε το πόσο και πως έχει επηρεαστεί, μέχρι τώρα, ο ακολουθούμενος τρόπος ζωής.

4. Εννοιολογικοί προσδιορισμοί των «φοιτητών»

Με βάση την κυριολεκτική έννοια του όρου ως φοιτητής ορίζεται αυτός που φοιτά στο πανεπιστήμιο, το πολυτεχνείο ή σε άλλη ανώτατη σχολή (www.livepedia.gr/index.php/Φοιτητής).

Με την γενικότερη έννοια φοιτητής είναι εκείνος που είναι συνήθως ηλικίας 18-25 ετών και σπουδάζει σε κάποιο Πανεπιστήμιο ή Τ.Ε.Ι. Οι περισσότεροι από τους φοιτητές μένουν μακριά από τα σπίτια τους, καθώς οι σχολές οι οποίες εισάγονται είναι σε κάποια άλλη πόλη από αυτή που βρίσκεται το πατρικό τους σπίτι. Η φοίτηση τους διαρκεί κατά μέσο όρο τέσσερα χρόνια, εκτός από κάποιες σχολές που διαρκούν πέντε ή έξι χρόνια όπως είναι η Ιατρική ή κάποια τμήματα του Πολυτεχνείου. Αυτά τα χρόνια, τα έξοδά τους τα καλύπτουν σε ένα μεγάλο ποσοστό οι γονείς τους αφού οι περισσότεροι από τους φοιτητές δεν εργάζονται. Μια βασική αρχή της οικονομικής θεωρίας είναι ότι κάθε άτομο ικανοποιεί τις ανάγκες του στο βαθμό που τα εισοδήματα τα οποία έχει στη διάθεσή του, το επιτρέπουν. Στην προκειμένη περίπτωση το εισόδημα της οικογένειας παίζει καθοριστικό ρόλο στην κάλυψη των βασικών φοιτητικών αναγκών (Παπακωνσταντίνου, 2000).

Για την σίτιση των φοιτητών, το κράτος έχει μεριμνήσει δημιουργώντας εστίες σίτισης σε όλες τις σχολές. Όσοι προέρχονται από οικογένειες με χαμηλό εισόδημα μπορούν να σιτίζονται εκεί δωρεάν, ενώ οι υπόλοιποι εάν θέλουν να φάνε εκεί καταβάλλουν ένα συμβολικό ποσό.

Κατά ένα μέρος, το κράτος έχει μεριμνήσει και για την στέγαση των φοιτητών, δημιουργώντας φοιτητικές εστίες όμως ο αριθμός των θέσεων είναι περιορισμένος και τα οικονομικά κριτήρια αρκετά αυστηρά. Οι συνθήκες διαβίωσης, επίσης, αρκετές φορές δεν

είναι οι κατάλληλες, έτσι οι περισσότεροι από αυτούς αναγκάζονται να μείνουν σε ενοικιαζόμενο σπίτι, κάτι που δεν είναι καθόλου βοηθητικό για τις οικογένειές τους οι οποίες έχουν ήδη επιβαρυνθεί με αρκετά έξοδα.

5. Εννοιολογικοί προσδιορισμοί του «τρόπου ζωής» και της «ποιότητας ζωής».

Ο Μπαμπινιώτης(2009) ορίζει ως τρόπο ζωής το πώς ζει κάποιος, τις συγκεκριμένες μορφές ικανοποίησης των υλικών και πνευματικών αναγκών ενός προσώπου ή ομάδας κοινωνικής, τις προτιμήσεις, τη συνήθη συμπεριφορά, τα ήθη, τα έθιμα, τη νοοτροπία, τη κουλτούρα και τη θρησκεία.

Ο τρόπος ζωής περιλαμβάνει την κοινωνική ζωή, ένδυση-υπόδηση, προσωπική ζωή, διακοπές-ταξίδια- πολιτιστικές δραστηριότητες, εργασία, εισιτήρια-μεταφορές, στέγαση-σίτιση, υγεία όπως μικροβιολογικές εξετάσεις, φάρμακα, βιοχημικές εξετάσεις, περίθαλψη, εκπαίδευση και επικοινωνία (Γιακουμάκης ,2009).

Με τον όρο ποιότητα ζωής αναφερόμαστε σε μια πολυδιάστατη έννοια. Περιγράφουμε γενικά την ευημερία των ατόμων μέσα στην κοινωνία. Η ευημερία συνδέεται άμεσα με την δυνατότητα επαρκούς κάλυψης των βασικών αλλά και των δευτερογενών ανθρώπινων αναγκών, τόσο των υλικών, όσο και των πνευματικών, ψυχικών και σωματικών (Ξανθόπουλος, 2005). Η ποιότητα ζωής προσδιορίζεται από αντικειμενικά και υποκειμενικά κριτήρια και για το λόγο αυτό είναι μια ευρεία και δύσκολα μετρήσιμη έννοια (Πόπη, 2005).

5.1 Βασικές παράμετροι της «ποιότητας ζωής»

Τα κύρια στοιχεία ποιότητας ζωής ,σύμφωνα με το εγχειρίδιο βασικών οικονομικών εννοιών είναι οι συνθήκες διαβίωσης (κατοικίας, εργασίας), το καθαρό φυσικό περιβάλλον, οι προσωπικές ανέσεις (αυτοκίνητο, τηλέφωνο, τηλεόραση κ, α), οι παρεχόμενες υπηρεσίες υγείας, η πολιτιστική δραστηριότητα (μουσική, θέατρο, διασκέδαση) και ο βαθμός ελεύθερης δράσης του ατόμου στο πλαίσιο μιας ευνοούμενης πολιτείας (Μησιακούλη, 2005).

Για την επίτευξη μιας ικανοποιητικής ποιότητας ζωής το άτομο πρέπει πρωταρχικά να καλύψει κάποιες βασικές ανάγκες. Στο μοντέλο του Maslow για τον προσδιορισμό των αναγκών του ανθρώπου αναφέρονται πέντε βασικές ανάγκες.

Αυτές είναι:

1. Ανάγκες επιβίωσης
2. Ανάγκες ασφάλειας
3. Κοινωνικές ανάγκες
4. Ανάγκες αναγνώρισης
5. Ανάγκες αυτοπραγμάτωσης

Οι μεταβλητές που συνθέτουν την ποιότητα ζωής που απολαμβάνουν οι πολίτες μιας χώρας είναι: το κατά κεφαλήν εισόδημα, ο δείκτης ανεργίας, το σύστημα υγείας, οι προσωπικές ελευθερίες, η πολιτική σταθερότητα και το αίσθημα ασφάλειας, η ισότητα μεταξύ των δύο φύλων, ο ρόλος της οικογένειας και η δραστηριοποίηση στην κοινωνία (Kekic, 2004).

5.2 Σύγκριση της Ελλάδας με άλλες χώρες με βάση την «ποιότητα ζωής»

Λαμβάνοντας υπ' όψιν τα παραπάνω είναι επόμενο να αναρωτηθούμε το που βρίσκεται συγκριτικά η Ελλάδα όσον αφορά βασικούς τομείς της ποιότητας ζωής.

Από έρευνα που είχε πραγματοποιήσει το European Foundation for the Improvement of Living and Working Conditions το καλοκαίρι του 2003, για την ποιότητα ζωής σε 28 χώρες, εξετάζοντας τομείς όπως απασχόληση, φτώχεια, κοινωνικό αποκλεισμό, υγεία, εκπαίδευση, περιβάλλον προέκυψαν τα εξής αποτελέσματα: Η χώρα μας σε βιοτικό επίπεδο και ποιότητα ζωής κλίνει περισσότερο προς τις λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες, ενώ απέχει σημαντικά από το μέσο όρο των χωρών-μελών της Ε. Ε. (Φατούρου, 2005).

Ακόμη το 1999, σύμφωνα με έρευνα του European Public Health Alliance, η Ελλάδα έχει αναφέρει το χαμηλότερο ποσοστό (64%), ανάμεσα στις χώρες της Ε. Ε, μιας υγιούς ζωής και το χαμηλότερο ποσοστό (19%) άσκησης, ενώ είχε το υψηλότερο ποσοστό ανθρώπων με άγχος (72%) (Φατούρου, 2005).

Συνεπώς θα λέγαμε πως η ποιότητα ζωής των Ελλήνων ήταν και εξακολουθεί να βρίσκεται, σήμερα με την οικονομική κρίση ακόμη περισσότερο, σε χαμηλά επίπεδα.

5.3 Συσχέτιση οικονομικής μεγέθυνσης και «ποιότητας ζωής»

Εξετάζοντας όλα τα παραπάνω μας γεννιέται μια εύλογη απορία. Αν είχαμε περισσότερα χρήματα, θα είχαμε ταυτόχρονα και καλύτερη ποιότητα ζωής; Έρευνες έχουν δείξει ότι το αυξημένο εισόδημα δεν συνοδεύεται πολλές φορές από αυξημένη ευτυχία. Για παράδειγμα, κατά τον Diener (2000) ενώ το μέσο κατά κεφαλήν εισόδημα των Αμερικανών έχει διπλασιαστεί τα τελευταία σαράντα χρόνια, το επίπεδο ευτυχίας που δηλώνουν δεν έχει αλλάξει. Αυτό φυσικά είναι κάτι το οποίο βλέπουμε και στη καθημερινή μας ζωή, χωρίς ιδιαίτερη αναζήτηση, καθώς ακόμη και η κοινωνική ψυχολογία υποστηρίζει πως οι ευτυχέστεροι άνθρωποι είναι εκείνοι που έχουν τα χαμηλότερα εισοδήματα.

6. Διερεύνηση της βιβλιογραφίας για προηγούμενες παρόμοιες έρευνες

Ψάξαμε στην ελληνική βιβλιογραφία εάν έχουν πραγματοποιηθεί παρόμοιες έρευνες με τη δική μας. Λόγω έλλειψης χρόνου βρήκαμε μόνο μια από αυτές. Την συγκεκριμένη έρευνα την είχε εκπονήσει ο κ. Παπακωνσταντίνου στο Πανεπιστήμιο των Ιωαννίνων κατά τη διάρκεια του ακαδημαϊκού έτους 1998-1999 και αφορούσε δέκα τμήματα του ιδρύματος που λειτουργούσαν εκείνη την περίοδο.

Το **2,4%** των φοιτητών του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων αυτοχρηματοδοτούσε τις σπουδές του. Το υπόλοιπο **97,6%** αντίθετα των φοιτητών κάλυπτε το κόστος των σπουδών του με πόρους, οι οποίοι προέρχονταν κυρίως από την οικογένειά του.

Το **82,9%** των φοιτητών χρηματοδοτούνταν αποκλειστικά από την οικογένειά τους

Το **9,3%** των φοιτητών χρηματοδοτούνταν από την οικογένειά του αλλά παράλληλα εργάζονταν για να σπουδάσει.

Το **5,4%** είχε υποτροφία και η οικογένεια συμπλήρωνε το φοιτητικό εισόδημα.

Το **32,4%** των φοιτητών νοίκιαζαν μόνοι τους διαμέρισμα.

Το **10,9%** έμενε στη φοιτητική εστία ή σε ξενοδοχεία μισθωμένα από το Πανεπιστήμιο.

Το **39,6%** νοίκιαζαν με άλλους διαμέρισμα.

Το **17,1%** έμεναν μαζί με την οικογένειά τους.

Εκτός από τις συνολικές δαπάνες για εκπαίδευση ενδιαφέρει και το μηνιαίο ποσό που δαπανούσαν οι φοιτητές για να καλύψουν καθεμία από τις επτά επιμέρους ανάγκες που προέκυψαν απ' τη ζωή και τη φοίτηση τους στα Ιωάννινα. Σ' αυτό δεν συμπεριλήφθησαν οι δαπάνες για ταξίδια μετάβασης και επιστροφής των φοιτητών στον τόπο διαμονής της οικογένειάς τους (όταν αυτός δεν είναι στα Γιάννενα) τουλάχιστον πέντε φορές το χρόνο. Οι επιμέρους κατηγορίες δαπανών και οι μέσοι όροι των μηνιαίων δαπανών ανά κατηγορία για το σύνολο των φοιτητών ήταν:

- ▶ **Δαπάνες διαμονής**(ενοίκιο, συντήρηση σπιτιού, ΔΕΗ, ΟΤΕ κτλ.) : **44,1%**
- ▶ **Δαπάνες διαβίωσης**(μετακινήσεις, διατροφή, ένδυση κτλ.):**22,4%**
- ▶ **Εκπαιδευτικές δαπάνες**(αγορά βιβλίων και γραφικής ύλης, φωτοτυπίες κτλ.):**8,3%**
- ▶ **Δαπάνες ψυχαγωγίας**(διασκέδαση, εκδρομές, σινεμά κτλ.):**17,2%**
- ▶ **Δαπάνες υγείας**(υγειονομική περίθαλψη, ασφάλιση, φάρμακα κτλ.):**1,3%**
- ▶ **Δαπάνες για φροντιστήρια και εξωπανεπιστημιακές εκπαιδευτικές δραστηριότητες** (ξένες γλώσσες, κομπιούτερ κτλ.) :**3,7 %**
- ▶ **Δαπάνες άθλησης, μουσικής κτλ:****3%**

Σκοπός της έρευνας μας ήταν να διαπιστώσουμε κατά πόσο έχουν αλλάξει αυτά τα αποτελέσματα, τώρα που διανύουμε την οικονομική κρίση.

Κεφάλαιο 2

Μέθοδος

Η παρούσα έρευνα πραγματοποιήθηκε από τον Απρίλιο του 2012 έως τον Ιούλιο του 2012. Για να επιτύχουμε μια συγκεκριμένη, αναλυτική και αποτελεσματική έρευνα, αποφασίσαμε να επικεντρωθούμε σε φοιτητές όλων των τμημάτων Πανεπιστημίων και Τ. Ε. Ι, των νομών Αχαΐας, Αθήνας, Πειραιά, Κέρκυρας, Θεσσαλονίκης, Λάρισας και Κρήτης.

2.1 Σχεδιασμός

Για το σχεδιασμό της έρευνας έπρεπε να ληφθούν αποφάσεις σχετικά με τα θέματα που θα ερευνούσαμε όπως ο τρόπος ζωής των φοιτητών και πώς τον έχει επηρεάσει η οικονομική κρίση. Στην παρούσα έρευνα χρησιμοποιήθηκε ποσοτική μέθοδος. Σύμφωνα με τον Σαχίνη-Καρδάση (2007) η ποσοτική μέθοδος εστιάζεται σε σχετικά μικρό αριθμό συγκεκριμένων εννοιών. Αρχίζει με προδιαμορφωμένες ιδέες για το πώς σχετίζονται οι έννοιες, έπειτα χρησιμοποιεί δομημένες διαδικασίες και τυποποιημένα όργανα για συλλογή και ανάλυση πληροφοριών και τέλος αναλύει αριθμητικές πληροφορίες.

Η συλλογή δεδομένων πραγματοποιήθηκε χρησιμοποιώντας ένα ερωτηματολόγιο το οποίο περιλάμβανε ερωτήσεις σχετικά με τον τρόπο ζωής, την οικονομική συμπεριφορά και την οικονομική κατάσταση των φοιτητών και δημογραφικά στοιχεία. Το ερωτηματολόγιο περιείχε 48 ερωτήσεις από τις οποίες οι 4 είναι με δημογραφικά στοιχεία. Στις περισσότερες ερωτήσεις χρησιμοποιήσαμε την κλίμακα τακτικών δεδομένων Likert και στις υπόλοιπες ονομαστική κλίμακα.

2.2 Δείγμα

Η δειγματοληψία (sampling) αποτελεί ένα εξαιρετικά σπουδαίο βήμα της ερευνητικής διεργασίας αφού η μέθοδος με την οποία επιτελείται είναι καθορισμένη για το αν το δείγμα

θα αντιπροσωπεύει το συνολικό πληθυσμό και επομένως, εάν ο ερευνητής θα είναι σε θέση να συμπεράνει ότι τα αποτελέσματα της μελέτης μπορούν να γενικευτούν σε όλο τον πληθυσμό της (Δημητρόπουλος, 2009). Στην παρούσα έρευνα χρησιμοποιήθηκε δειγματοληψία ευκολίας ή αλλιώς περιστασιακή δειγματοληψία (accident or convenience sampling) η οποία επιτρέπει τη χρησιμοποίηση οποιασδήποτε διαθέσιμης ομάδας μελών ή στοιχείων ενός πληθυσμού της έρευνας.

Ο πληθυσμός της έρευνας μας είναι οι φοιτητές όλων των Πανεπιστημίων και Τ. Ε. Ι σε όλη την Ελλάδα. Το δείγμα μας είναι οι φοιτητές όλων των Πανεπιστημίων και Τ. Ε. Ι στους νομούς Αχαΐας, Αθήνας, Πειραιά, Κέρκυρας, Θεσσαλονίκης, Λάρισας και Κρήτης. Το συνολικό δείγμα ήταν 202 φοιτητές.

2.3 Μέθοδος συλλογής δεδομένων

Στην έρευνα μας, χρησιμοποιήθηκε ποσοτική μέθοδος διότι σύμφωνα με τους Burns και Grove(1987), είναι η ερευνητική μέθοδος που χρησιμοποιείται για να περιγράψει, να εξετάσει, σχέσεις και θεωρείται η πιο αποδεκτή μέθοδος για την ανάπτυξη της επιστήμης. Το πιο διαδεδομένο μέσο συλλογής πληροφοριών της ποσοτικής έρευνας είναι το ερωτηματολόγιο. Το ερωτηματολόγιο συνθέτει έναν τρόπο γραπτής επικοινωνίας μεταξύ ερευνητή και υποκείμενου. Αποτελεί ένα από τα κυριότερα εργαλεία/ όργανα μέτρησης, όπου δεν αναφέρεται απλά σε έναν κατάλογο ερωτήσεων, αλλά έχει μεγαλύτερη σημασία το περιεχόμενο και η σειρά των ερωτήσεων. Επιπλέον, ένα ερωτηματολόγιο μπορεί να διανεμηθεί σε μεγάλο πληθυσμό και να αναλυθεί εύκολα.

Σε αυτό το σημείο αξίζει να σημειωθεί ότι το ερωτηματολόγιο έχει αρκετά πλεονεκτήματα όπως α) είναι λιγότερο δαπανηρά και χρειάζονται λιγότερο χρόνο και ενέργεια για τη διαχείρισή τους, β) παρέχουν τη δυνατότητα πλήρους ανωνυμίας, που μπορεί να είναι καθοριστική στη λήψη πληροφοριών για κοινωνικά μη αποδεκτές συμπεριφορές και γ) στις απαντήσεις δεν υπάρχουν προκαταλήψεις που να αντανakλούν την αντίδραση του υποκείμενου στον ερευνητή, μάλλον παρά τις ίδιες ερωτήσεις, αφού δεν είναι παρών ο ερευνητής κατά την απάντησή τους (Παναγιωτάκος, 2011).

Στην παρούσα έρευνα δημιουργήσαμε το ερωτηματολόγιο με ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής, όπου οι ερωτηθέντες έπρεπε να δώσουν μια μόνο απάντηση, και κλειστού τύπου ερωτήσεις όπου οι συμμετέχοντες μπορούσαν να απαντήσουν με ναι ή όχι. Επίσης οι τελευταίες τέσσερις ερωτήσεις ήταν δημογραφικά στοιχεία. Οι τρεις από τις τέσσερις ερωτήσεις ήταν ανοικτού τύπου και η μία κλειστού τύπου.

Τέλος, η πρώτη σελίδα του ερωτηματολογίου περιελάμβανε:

- Û Το ίδρυμα που υποστήριζε την έρευνα,
- Û Το όνομα του εισηγητή,
- Û Το σκοπό της έρευνας,
- Û Μια μικρή περίληψη του τι θα επακολουθήσει,
- Û Διαβεβαίωση για ανωνυμία και εμπιστευτικότητα.

2.4 Διαδικασία

Το δείγμα των συμμετεχόντων (n=202) συλλέχθηκε με δειγματοληψία ευκολίας. Αφού επιλέξαμε το δείγμα μας άρχισε η διανομή των ερωτηματολογίων στους φοιτητές όλων των σχολών (πανεπιστήμια και Τ. Ε. Ι). Η διανομή των ερωτηματολογίων, λόγω έλλειψης χρόνου και οικονομικών πόρων έγινε ηλεκτρονικά. Πραγματοποιήσαμε αίτηση στο πρόγραμμα του Google Chrome, το οποίο είναι εγκεκριμένο για την εκπόνηση ερευνών. Αφού έγινε δεκτή η αίτησή μας διανείμαμε τα ερωτηματολόγια μέσω e-mail σε γνωστούς μας φοιτητές και εκείνοι με τη σειρά τους το έστειλαν σε δικούς τους γνωστούς φοιτητές.

2.5 Στατιστική ανάλυση

Τα αποτελέσματα της έρευνας αναλύθηκαν χρησιμοποιώντας το στατιστικό πρόγραμμα SPSS 20. Το ερωτηματολόγιο έδειξε καλά στοιχεία αξιοπιστίας και εγκυρότητας. Ένα όργανο δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί στην έρευνα εάν δεν έχει προηγουμένως εγκαταστήσει ένα ελάχιστο επίπεδο αξιοπιστίας (reliability) και εγκυρότητας (validity) (Σαχίνη- Καρδάση, 2007).

Η αξιοπιστία ενός οργάνου αναφέρεται στη συνέπεια και ακρίβεια των τιμών που λαμβάνονται από αυτό. Η εγκυρότητα αναφέρεται στη σχετικότητα του οργάνου μέτρησης (Δημητρόπουλος, 2009). Η αξιοπιστία ενός οργάνου μέτρησης που δίνει ποσοτικά δεδομένα, είναι το κύριο κριτήριο της ποιότητάς του. Η αξιοπιστία γενικά, ορίζεται ως ο βαθμός στον οποίο ελαχιστοποιείται το σφάλμα μέτρησης ή ως ο λόγος μεταβλητότητας του πραγματικού βαθμού προς τη μεταβλητότητα του παρατηρούμενου βαθμού. Τους ερευνητές τους ενδιαφέρουν τρία χαρακτηριστικά αξιοπιστίας του οργάνου μέτρησης, όταν συλλέγουν δεδομένα: η σταθερότητα, η εσωτερική συνοχή και η ισοδυναμία (Παναγιωτάκος, 2011).

Η εγκυρότητα ενός οργάνου μέτρησης είναι το δεύτερο σημαντικό κριτήριο με το οποίο αξιολογείται η ποιότητά του. Η αξιοπιστία είναι απαραίτητη για την εγκυρότητα ενός οργάνου. Η εγκυρότητα αναφέρεται στη μαρτυρία ότι το άτομο μετρά πραγματικά ό, τι προτίθεται να μετρήσει. Σήμερα χρησιμοποιούνται τρεις τύποι εγκυρότητας: εγκυρότητα περιεχομένου (content validity), εγκυρότητα σχετιζόμενη με κριτήριο (criterion-related validity) και δομική εγκυρότητα (construct validity) (Σαχίνη-Καρδάση, 2007).

Χρησιμοποιήσαμε περιγραφική στατιστική για την παρουσίαση των δεδομένων. Σύμφωνα με τον Παναγιωτάκο (2011) η περιγραφική στατιστική καλύπτει μεθόδους για οργάνωση και περίληψη μιας σειράς δεδομένων με εύκολο και σύντομο τρόπο μέσω πινάκων, γραφημάτων και/ ή προσδιορισμού μίας ή περισσότερων αντιπροσωπευτικών τιμών. Οι περιγραφικές τεχνικές, εκτός από την παροχή του προφίλ μιας σειράς δεδομένων, κάνουν και συγκρίσεις.

Κεφάλαιο 3

Αποτελέσματα της έρευνας

3.1 Δημογραφικά στοιχεία του δείγματος

Κατανομή δείγματος με βάση την ηλικία

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid 18	8	4,0	4,0	4,0
19	10	5,0	5,0	8,9
20	35	17,3	17,3	26,2
21	41	20,3	20,3	46,5
22	43	21,3	21,3	67,8
23	26	12,9	12,9	80,7
24	21	10,4	10,4	91,1
25	8	4,0	4,0	95,0
26	4	2,0	2,0	97,0
27	2	1,0	1,0	98,0
28	2	1,0	1,0	99,0
29	2	1,0	1,0	100,0
Total	202	100,0	100,0	

Η ηλικία του δείγματος κυμαινόταν από 19-29 χρόνια με μέση τιμή **21,54 έτη**.

Κατανομή δείγματος με βάση το φύλο

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid άρρεν	50	24,8	24,8	24,8
θήλυ	152	75,2	75,2	100,0
Total	202	100,0	100,0	

Το **75,2%** των φοιτητών ήταν **κορίτσια**, ενώ το 24,8% αγόρια.

Κατανομή δείγματος με βάση το εξάμηνο φοίτησης

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid 1	3	1,5	1,5	1,5
2	24	11,9	11,9	13,4
4	35	17,3	17,3	30,7
5	26	12,9	12,9	43,6
6	22	10,9	10,9	54,5
7	12	5,9	5,9	60,4
8	45	22,3	22,3	82,7
9	9	4,5	4,5	87,1
10	13	6,4	6,4	93,6
11	2	1,0	1,0	94,6
12	5	2,5	2,5	97,0
13	1	,5	,5	97,5
14	1	,5	,5	98,0
16	4	2,0	2,0	100,0
Total	202	100,0	100,0	

Το 22,3% των ερωτηθέντων φοιτούσαν στο 8^ο εξάμηνο ενώ το 17,3% στο 4^ο εξάμηνο.

Κατανομή δείγματος με βάση το τμήμα σπουδών

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Διεθνών και ευρωπαϊκών σπουδών	29	14,4	14,4	14,4
νοσηλευτική	66	32,7	32,7	47,0
μαθηματικό	12	5,9	5,9	53,0
τοπογραφίας	2	1,0	1,0	54,0
αρχαιονομία-βιβλιοθηκονομία	5	2,5	2,5	56,4
λογοθεραπεία	2	1,0	1,0	57,4
παιδαγωγικό	4	2,0	2,0	59,4
ανθοκομίας και αρχιτεκτονικής τοπίου	1	,5	,5	59,9
οπτική και οπτομετρία	15	7,4	7,4	67,3
ιστορία-αρχαιολογία	1	,5	,5	67,8
διοίκηση επιχειρήσεων	6	3,0	3,0	70,8
ηλεκτρολόγων και μηχανικών υπολογιστών	2	1,0	1,0	71,8
γερμανική γλώσσα και φιλολογία	1	,5	,5	72,3
γραφιστική	1	,5	,5	72,8
πολιτικών έργων υποδομής	5	2,5	2,5	75,2
πλαστικών τεχνών και επιστημών της τέχνης	1	,5	,5	75,7
αγγλική φιλολογία	1	,5	,5	76,2
εργοθεραπεία	2	1,0	1,0	77,2
τεχνολογία τροφίμων και διατροφής	1	,5	,5	77,7
βιολογία	2	1,0	1,0	78,7
ραδιολογία-ακτινολογία	1	,5	,5	79,2
τουριστικών επιχειρήσεων	5	2,5	2,5	81,7
ΤΕΦΑΑ	3	1,5	1,5	83,2
ιατρική	3	1,5	1,5	84,7
τεχνών ήχου και εικόνας	5	2,5	2,5	87,1
ηλεκτρολογία	4	2,0	2,0	89,1
επιχειρηματικού σχεδιασμού	4	2,0	2,0	91,1
μηχανολογία	2	1,0	1,0	92,1
φιλολογία	1	,5	,5	92,6

λογιστική	5	2,5	2,5	95,0
διαχείριση πληροφοριών	1	,5	,5	95,5
πολιτισμικής τεχνολογίας	1	,5	,5	96,0
κοινωνική εργασία	1	,5	,5	96,5
κοινωνιολογία	1	,5	,5	97,0
πολιτικών μηχανικών	1	,5	,5	97,5
διερμηνίας και μετάφρασης	1	,5	,5	98,0
αισθητική	1	,5	,5	98,5
φυσικό	1	,5	,5	99,0
αρχιτεκτονική	2	1,0	1,0	100,0
Total	202	100,0	100,0	

Το 32,7% των ερωτηθέντων φοιτούσαν στο τμήμα **Νοσηλευτικής**, το 14,4% στο τμήμα **Διεθνών και Ευρωπαϊκών σπουδών** ενώ το 7,4% στο τμήμα **Οπτικής και Οπτομετρίας**.

3.2 Αποτελέσματα ερωτηματολογίου

Τα αποτελέσματα θα παρουσιαστούν συγκεντρωτικά για όλα τα τμήματα.

Ερώτηση 1: Πόσο συχνά παρακολουθείτε τα μαθήματα στο τμήμα;

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid καθημερινά	64	31,7	31,7	31,7
3-4 ημέρες	74	36,6	36,6	68,3
μόνο τα εργαστήρια	54	26,7	26,7	95,0
καθόλου	10	5,0	5,0	100,0
Total	202	100,0	100,0	

Το 36.6% δήλωσε ότι παρακολουθεί τα μαθήματα **3-4 ημέρες την εβδομάδα**, ενώ το 31.7% παρακολουθεί τα μαθήματα καθημερινά.

Ερώτηση 2: Έχεις πιστοποιητικά γνώσης ξένων γλωσσών;

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid ναι	174	86,1	86,1	86,1
όχι	28	13,9	13,9	100,0
Total	202	100,0	100,0	

Το 86,1% των ερωτηθέντων δήλωσε ότι **έχει** πιστοποιητικά γνώσης ξένων γλωσσών.

Ερώτηση 3: Αν όχι, τι σε εμποδίζει;

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid δεν με ενδιαφέρει	6	3,0	22,2	22,2
έλλειψη χρόνου	8	4,0	29,6	51,9
οικονομική κρίση	12	5,9	44,4	96,3
άλλο	1	,5	3,7	100,0
Total	27	13,4	100,0	
Missing System	175	86,6		
Total	202	100,0		

Από το 13,9% που δήλωσε ότι δεν έχει πιστοποιητικά γνώσης ξένων γλωσσών, το 5,9% δήλωσε ότι αυτό που τους εμποδίζει είναι η **οικονομική κρίση**.

Ερώτηση 4: Έχεις πιστοποιητικά γνώσης Η/Υ;

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid ναι	86	42,6	42,6	42,6
οχι	116	57,4	57,4	100,0
Total	202	100,0	100,0	

Το 57,4% των φοιτητών δήλωσε ότι **δεν έχει** πιστοποιητικά γνώσης Η/Υ, ενώ το 42,6% διαθέτει.

Ερώτηση 5: Αν όχι, τι σε εμποδίζει;

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	δεν με ενδιαφέρει	16	7,9	14,0	14,0
	έλλειψη χρόνου	39	19,3	34,2	48,2
	οικονομική κρίση	49	24,3	43,0	91,2
	Άλλο	10	5,0	8,8	100,0
	Total	114	56,4	100,0	
Missing	System	88	43,6		
Total		202	100,0		

Από το 57,4% των φοιτητών που δήλωσαν ότι δεν έχουν πιστοποιητικά γνώσης Η/Υ, το 24,3% το εμποδίζει η οικονομική κρίση.

Ερώτηση 6: Πριν την οικονομική κρίση, πόσο συχνά αγόραζες συγγράμματα του επιστημονικού σου πεδίου;

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	συχνά	34	16,8	16,8	16,8
	ελάχιστα	90	44,6	44,6	61,4
	καθόλου	78	38,6	38,6	100,0
	Total	202	100,0	100,0	

Το 44,6% πριν την οικονομική κρίση αγόραζε **ελάχιστα συγγράμματα** του επιστημονικού του πεδίου.

Ερώτηση 7: Τώρα, που διανύουμε την οικονομική κρίση, πόσο συχνά αγοράζεις συγγράμματα του επιστημονικού σου πεδίου;

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid συχνά	6	3,0	3,0	3,0
ελάχιστα	55	27,2	27,2	30,2
καθόλου	141	69,8	69,8	100,0
Total	202	100,0	100,0	

Τώρα, που διανύουμε την οικονομική κρίση, το 69,8% **δεν αγοράζει καθόλου** συγγράμματα του επιστημονικού του πεδίου.

Ερώτηση 8: Εργάζεστε;

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid ναι	69	34,2	34,2	34,2
οχι	133	65,8	65,8	100,0
Total	202	100,0	100,0	

Το 65,8% των φοιτητών δήλωσε ότι **δεν εργάζεται**.

Ερώτηση 9: Εάν ναι, εργάζεστε για:

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid να ανταποκριθείς στις υποχρεώσεις των σπουδών σου	11	5,4	15,5	15,5
κάλυψη προσωπικών αναγκών	52	25,7	73,2	88,7
άλλο	8	4,0	11,3	100,0
Total	71	35,1	100,0	
Missing System	131	64,9		
Total	202	100,0		

Από το 34,2% που δήλωσε ότι εργάζεται, το 25.7% το κάνει για να **καλύψει τις προσωπικές του ανάγκες**.

Ερώτηση 10: Την περίοδο που σπουδάζετε μένετε σε:

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid ενοικιαζόμενο σπίτι	137	67,8	67,8	67,8
φοιτητικές εστίες	14	6,9	6,9	74,8
στο πατρικό σας	51	25,2	25,2	100,0
Total	202	100,0	100,0	

Το 67,8% των ερωτηθέντων, δήλωσε ότι την περίοδο που σπουδάζει μένει **σε ενοικιαζόμενο σπίτι**.

Ερώτηση 11: Έχετε παρατηρήσει μείωση στις τιμές των ενοικίων λόγω της οικονομικής κρίσης;

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid ναι	136	67,3	67,3	67,3
οχι	66	32,7	32,7	100,0
Total	202	100,0	100,0	

Το 67,3% των φοιτητών δήλωσε ότι **έχει παρατηρήσει** μείωση στις τιμές των ενοικίων λόγω οικονομικής κρίσης.

Ερώτηση 12: Έχετε σκεφτεί το ενδεχόμενο συγκατοίκησης προκειμένου να μειωθούν τα έξοδα σας;

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid ναι	89	44,1	44,1	44,1
οχι	65	32,2	32,2	76,2
μένω στους γονείς μου	48	23,8	23,8	100,0
Total	202	100,0	100,0	

Το 44,1% των ερωτηθέντων **έχει σκεφτεί** το ενδεχόμενο συγκατοίκησης προκειμένου να μειωθούν τα έξοδά του.

Ερώτηση 13: Κάθε πότε επισκέπτεσαι τη μόνιμη κατοικία σου;

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid κάθε σαββατοκύριακο	23	11,4	14,8	14,8
3 φορές το μήνα	18	8,9	11,6	26,5
1 φορά το μήνα	23	11,4	14,8	41,3
κάθε 2 μήνες	27	13,4	17,4	58,7
κάθε 3 μήνες	64	31,7	41,3	100,0
Total	155	76,7	100,0	
Missing System	47	23,3		
Total	202	100,0		

Το 31,7% όσων φοιτητών μένουν σε άλλη πόλη επισκέπτεται τη μόνιμη κατοικία του **κάθε 3 μήνες**.

Ερώτηση 14: Λόγω της οικονομικής κρίσης έχει αλλάξει ο τρόπος μετακίνησής σας;

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid ναι	71	35,1	35,1	35,1
οχι	131	64,9	64,9	100,0
Total	202	100,0	100,0	

Για το 64,9% δεν έχει αλλάξει ο τρόπος μετακίνησης.

Ερώτηση 15: Πριν την οικονομική κρίση, ποιο μεταφορικό μέσο χρησιμοποιούσατε συνήθως για την μετακίνησή σας στη σχολή;

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid αστικό	118	58,4	58,4	58,4
ταξί	13	6,4	6,4	64,9
αυτοκίνητο	23	11,4	11,4	76,2
μηχανάκι	7	3,5	3,5	79,7
ποδήλατο	3	1,5	1,5	81,2
πεζός	38	18,8	18,8	100,0
Total	202	100,0	100,0	

Το 58,4% μετακινούνταν με αστικό λεωφορείο στη σχολή του.

Ερώτηση 16: Τώρα, που διανύουμε την οικονομική κρίση, ποιο μεταφορικό μέσο χρησιμοποιείτε συνήθως για τη μετακίνησή σας στη σχολή σας;

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid αστικό	112	55,4	55,4	55,4
ταξί	1	,5	,5	55,9
αυτοκίνητο	7	3,5	3,5	59,4
μηχανάκι	8	4,0	4,0	63,4
ποδήλατο	7	3,5	3,5	66,8
πεζός	67	33,2	33,2	100,0
Total	202	100,0	100,0	

Το 55,4% των φοιτητών χρησιμοποιεί **αστικό λεωφορείο** για την μετακίνηση στη σχολή του.

Ερώτηση 17: Πρίν την οικονομική κρίση πόσο συχνά τρώγατε στην εστία σίτισης της σχολής σας;

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid καθημερινά	22	10,9	10,9	10,9
1-2 ημέρες/εβδομάδα	46	22,8	22,8	33,7
3-4 ημέρες/εβδομάδα	34	16,8	16,8	50,5
καθόλου	100	49,5	49,5	100,0
Total	202	100,0	100,0	

Πριν την οικονομική κρίση, το 49.5% των φοιτητών **δεν έτρωγε καθόλου** στη εστία σίτισης της σχολής του.

Ερώτηση 18: Τώρα, που διανύουμε την οικονομική κρίση, πόσο συχνά τρώτε στην εστία σίτισης της σχολής σας;

	Frequency	Percent	Valid Percent	Percent
Valid καθημερινά	34	16,8	16,8	16,8
1-2 ημέρες/εβδομάδα	35	17,3	17,3	34,2
3-4 ημέρες/εβδομάδα	39	19,3	19,3	53,5
καθόλου	94	46,5	46,5	100,0
Total	202	100,0	100,0	

Το 46,5% δήλωσε ότι **δεν τρώει καθόλου** στην εστία σίτισης της σχολής του.

Ερώτηση 19: Έχετε αλλάξει τις διατροφικές σας συνήθειες λόγω οικονομικής κρίσης;

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid ναι	108	53,5	53,5	53,5
οχι	94	46,5	46,5	100,0
Total	202	100,0	100,0	

Το 53,5% των φοιτητών δήλωσε ότι **έχει αλλάξει** τις διατροφικές τους συνήθειες λόγω οικονομικής κρίσης.

Ερώτηση 20: Πριν την οικονομική κρίση, σε τι συχνότητα μαγειρεύατε στο σπίτι;

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid καθημερινά	58	28,7	28,7	28,7
1-2 ημέρες/εβδομάδα	58	28,7	28,7	57,4
3-4 ημέρες/εβδομάδα	58	28,7	28,7	86,1
καθόλου	28	13,9	13,9	100,0
Total	202	100,0	100,0	

Το 28,7% των φοιτητών δήλωσε ότι **μαγειρεύει καθημερινά** πριν την οικονομική κρίση, 1-2 ημέρες την εβδομάδα και 3-4 ημέρες την εβδομάδα.

Ερώτηση 21: Τώρα, που διανύουμε την οικονομική κρίση, σε τι συχνότητα μαγειρεύετε στο σπίτι;

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid καθημερινά	68	33,7	33,7	33,7
1-2 ημέρες/εβδομάδα	46	22,8	22,8	56,4
3-4 ημέρες/εβδομάδα	66	32,7	32,7	89,1
καθόλου	22	10,9	10,9	100,0
Total	202	100,0	100,0	

Το 33,7% δήλωσε ότι **μαγειρεύει στο σπίτι καθημερινά**, ενώ το 32,7% μαγειρεύει 3-4 ημέρες την εβδομάδα.

Ερώτηση 22: Πριν την οικονομική κρίση σε τι βαθμό καταναλώνετε fast food;

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid καθημερινά	10	5,0	5,0	5,0
1-2 ημέρες/εβδομάδα	103	51,0	51,0	55,9
3-4 ημέρες/εβδομάδα	58	28,7	28,7	84,7
καθόλου	31	15,3	15,3	100,0
Total	202	100,0	100,0	

Το 51% των φοιτητών δήλωσε ότι πριν την οικονομική κρίση κατανάλωνε fast food **1-2 ημέρες την εβδομάδα**.

Ερώτηση 23: Τώρα, που διανύουμε την οικονομική κρίση, σε τι βαθμό καταναλώνετε fast food;

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid καθημερινά	4	2,0	2,0	2,0
1-2 ημέρες/εβδομάδα	108	53,5	53,5	55,4
3-4 ημέρες/εβδομάδα	14	6,9	6,9	62,4
καθόλου	76	37,6	37,6	100,0
Total	202	100,0	100,0	

Το 53,5% των φοιτητών δήλωσε ότι καταναλώνει fast food **1-2 ημέρες την εβδομάδα**.

Ερώτηση 24: Σε σχέση με την οικονομική κρίση, πως εκτιμάτε ότι έχει επηρεάσει την καταναλωτική σας συμπεριφορά;

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid καταναλώνω πιο προσεκτικά	77	38,1	38,1	38,1
αναζητώ φθηνότερα προϊόντα\	109	54,0	54,0	92,1
δεν αγοράζω επώνυμα προϊόντα	6	3,0	3,0	95,0
αναζητώ οικονομικά προϊόντα μέσω διαδικτύου	10	5,0	5,0	100,0
Total	202	100,0	100,0	

Το 54% των φοιτητών δήλωσε ότι **αναζητούν φθηνότερα προϊόντα**.

Ερώτηση 25: Σε τι βαθμό έχει επηρεάσει η οικονομική κρίση τις νέες αγορές σας σε ρούχα και παπούτσια;

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid πάρα πολύ	85	42,1	42,1	42,1
πολύ	76	37,6	37,6	79,7
λίγο	27	13,4	13,4	93,1
ελάχιστα	10	5,0	5,0	98,0
καθόλου	4	2,0	2,0	100,0
Total	202	100,0	100,0	

Το 79.7% δήλωσε ότι η οικονομική κρίση **έχει επηρεάσει** τις νέες αγορές του σε ρούχα και παπούτσια.

Ερώτηση 26: Πριν την οικονομική κρίση, επιλέγατε επώνυμα προϊόντα;

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid ναι	116	57,4	57,4	57,4
οχι	86	42,6	42,6	100,0
Total	202	100,0	100,0	

Το 57,4% δήλωσε ότι πριν την οικονομική κρίση **επέλεγε** επώνυμα προϊόντα.

Ερώτηση 27: Τώρα που διανύουμε την οικονομική κρίση επιλέγετε επώνυμα προϊόντα;

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid ναι	47	23,3	23,3	23,3
οχι	155	76,7	76,7	100,0
Total	202	100,0	100,0	

Το 76,7% δήλωσε ότι **δεν επιλέγει** επώνυμα προϊόντα.

Ερώτηση 28: Πριν την οικονομική κρίση, σε τι συχνότητα αγοράζατε αξεσουάρ και προϊόντα ομορφιάς;

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid συχνά	118	58,4	58,4	58,4
σπάνια	64	31,7	31,7	90,1
ποτέ	20	9,9	9,9	100,0
Total	202	100,0	100,0	

Το 58,4% των φοιτητών δήλωσε ότι αγόραζε **συχνά** αξεσουάρ και προϊόντα ομορφιάς.

Ερώτηση 29: Τώρα, που διανύουμε την οικονομική κρίση, σε τι συχνότητα αγοράζετε αξεσουάρ και προϊόντα ομορφιάς;

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid συχνά	27	13,4	13,4	13,4
σπάνια	142	70,3	70,3	83,7
ποτέ	33	16,3	16,3	100,0
Total	202	100,0	100,0	

Το 70,3% των φοιτητών δήλωσε ότι αγοράζει **σπάνια** αξεσουάρ και προϊόντα ομορφιάς.

Ερώτηση 30: Πριν την οικονομική κρίση, πόσο συχνά επισκεπτόσασταν κομμωτήρια και ινστιτούτα ομορφιάς;

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid 1 φορά την εβδομάδα	6	3,0	3,0	3,0
1 φορά το δεκαπενθήμερο	18	8,9	8,9	11,9
1 φορά το μήνα	127	62,9	62,9	74,8
καθόλου	51	25,2	25,2	100,0
Total	202	100,0	100,0	

Το **62,9%** των ερωτηθέντων δήλωσε ότι επισκέπτονταν κομμωτήρια και ινστιτούτα ομορφιάς **1 φορά το μήνα**.

Ερώτηση 31: Τώρα, που διανύουμε την οικονομική κρίση, πόσο συχνά επισκέπτεστε κομμωτήρια και ινστιτούτα ομορφιάς;

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid 1 φορά την εβδομάδα	2	1,0	1,0	1,0
1 φορά το δεκαπενθήμερο	8	4,0	4,0	5,0
1 φορά το μήνα	97	48,0	48,0	53,0
καθόλου	95	47,0	47,0	100,0
Total	202	100,0	100,0	

Το 48% των ερωτηθέντων δήλωσε ότι επισκέπτεται **1 φορά το μήνα** κομμωτήρια και ινστιτούτα ομορφιάς, ενώ το 47% **δεν επισκέπτεται καθόλου** κομμωτήρια και ινστιτούτα ομορφιάς.

Ερώτηση 32: Αποκτήσατε την συνήθεια να ανταλλάζετε ρούχα με φίλους/συγγενείς για λόγους οικονομίας;

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid ναι	62	30,7	30,7	30,7
οχι	140	69,3	69,3	100,0
Total	202	100,0	100,0	

Το 69,3% δήλωσε ότι **δεν έχει** αποκτήσει την συνήθεια να ανταλλάξει ρούχα με φίλους και συγγενείς για λόγους οικονομίας.

Ερώτηση 33: Έχετε μειώσει τις νυχτερινές εξόδους;

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid πάρα πολύ	60	29,7	29,7	29,7
πολύ	66	32,7	32,7	62,4
λίγο	44	21,8	21,8	84,2
ελάχιστα	23	11,4	11,4	95,5
καθόλου	9	4,5	4,5	100,0
Total	202	100,0	100,0	

Το 62,4% των φοιτητών **έχει μειώσει** τις νυχτερινές εξόδους.

Ερώτηση 34: Έχετε μειώσει την κατανάλωση αλκοόλ στις βραδινές σας εξόδους;

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid πάρα πολύ	58	28,7	28,7	28,7
πολύ	61	30,2	30,2	58,9
λίγο	47	23,3	23,3	82,2
ελάχιστα	16	7,9	7,9	90,1
καθόλου	20	9,9	9,9	100,0

Total	202	100,0	100,0
-------	-----	-------	-------

Το 58,9% των φοιτητών δήλωσε ότι **έχει μειώσει** την κατανάλωση αλκοόλ στις βραδινές του εξόδους.

Ερώτηση 35: Σε τι βαθμό επιλέγετε τη διασκέδασή σας με φιλικά πρόσωπα στο σπίτι;

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid συχνά	169	83,7	83,7	83,7
σπάνια	26	12,9	12,9	96,5
καθόλου	7	3,5	3,5	100,0
Total	202	100,0	100,0	

Το 83,7% των φοιτητών επιλέγει **συχνά** τη διασκέδαση με φιλικά πρόσωπα στο σπίτι.

Ερώτηση 36: Τώρα, που διανύουμε την οικονομική κρίση, έχετε μειώσει τις εξόδους στον κινηματογράφο;

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid ναι	159	78,7	78,7	78,7
οχι	43	21,3	21,3	100,0
Total	202	100,0	100,0	

Το 78,7% των ερωτηθέντων δήλωσε ότι **έχει μειώσει** τις εξόδους του στον κινηματογράφο.

Ερώτηση 37: Πριν επέλθει η οικονομική κρίση, πόσα χρήματα ξοδεύατε μηνιαίως για το κινητό σας τηλέφωνο;

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	5	2	1,0	1,0	1,0
	6	1	,5	,5	1,5
	10	46	22,8	22,8	24,3
	15	15	7,4	7,4	31,7
	18	1	,5	,5	32,2
	20	52	25,7	25,7	57,9
	25	10	5,0	5,0	62,9
	30	27	13,4	13,4	76,2
	35	2	1,0	1,0	77,2
	40	15	7,4	7,4	84,7
	45	1	,5	,5	85,1
	50	14	6,9	6,9	92,1
	60	5	2,5	2,5	94,6
	80	1	,5	,5	95,0
	85	1	,5	,5	95,5
	100	7	3,5	3,5	99,0
	170	1	,5	,5	99,5
	300	1	,5	,5	100,0
	Total	202	100,0	100,0	

Το 25,7% των φοιτητών ξόδευε μηνιαίως για κινητό τηλέφωνο **20 ευρώ** ενώ το 22,8% **10 ευρώ**.

Ερώτηση 38: Τώρα, που διανύουμε την οικονομική κρίση, πόσα χρήματα ξοδεύετε για το κινητό σας τηλέφωνο;

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid 0	3	1,5	1,5	1,5
2	1	,5	,5	2,0
5	23	11,4	11,4	13,4
7	1	,5	,5	13,9
8	1	,5	,5	14,4
10	76	37,6	37,6	52,0
15	19	9,4	9,4	61,4
17	1	,5	,5	61,9
18	2	1,0	1,0	62,9
20	34	16,8	16,8	79,7
25	10	5,0	5,0	84,7
28	1	,5	,5	85,1
30	11	5,4	5,4	90,6
35	3	1,5	1,5	92,1
40	7	3,5	3,5	95,5
45	1	,5	,5	96,0
50	4	2,0	2,0	98,0
55	1	,5	,5	98,5
60	1	,5	,5	99,0
70	1	,5	,5	99,5
100	1	,5	,5	100,0
Total	202	100,0	100,0	

Το 37,6% των φοιτητών δήλωσαν ότι ξοδεύουν για το κινητό τους τηλέφωνο **10 ευρώ**, το 16,8% **20 ευρώ** και το 11,4% **5 ευρώ**.

Ερώτηση 39: Πριν την οικονομική κρίση, σας ενδιέφερε η αγορά ιντερνέτ η οποία θεωρείται ότι προσφέρει φθηνότερα αγαθά;

	Frequency	Percent	Valid Percent	Percent
Valid ναι	96	47,5	47,5	47,5
οχι	106	52,5	52,5	100,0
Total	202	100,0	100,0	

Το 52,5% των ερωτηθέντων, πριν την οικονομική κρίση, **δεν τους** ενδιέφερε η αγορά ιντερνέτ.

Ερώτηση 40: Τώρα, που διανύουμε την οικονομική κρίση, σας ενδιαφέρει η αγορά ιντερνέτ, η οποία θεωρείται ότι προσφέρει φθηνότερα αγαθά;

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid ναι	139	68,8	68,8	68,8
οχι	63	31,2	31,2	100,0
Total	202	100,0	100,0	

Το 68,8% των ερωτηθέντων, τώρα που διανύουμε την οικονομική κρίση, **τους ενδιαφέρει** η αγορά ιντερνέτ.

Ερώτηση 41: Τώρα, που διανύουμε την οικονομική κρίση, έχετε μειώσει τις επισκέψεις σας σε οδοντιατρεία;

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid ναι	114	56,4	56,4	56,4
οχι	88	43,6	43,6	100,0
Total	202	100,0	100,0	

Το 56,4% των φοιτητών **έχει μειώσει** τις επισκέψεις σε οδοντιατρεία λόγω της οικονομικής κρίσης.

Ερώτηση 42: Η οικονομική κρίση σας εμποδίζει να πραγματοποιήσετε ιατρικές εξετάσεις που πιθανόν χρειάζεται να γίνουν;

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid ναι	104	51,5	51,5	51,5
οχι	98	48,5	48,5	100,0
Total	202	100,0	100,0	

Το 51,5% των ερωτηθέντων παραδέχτηκε ότι η οικονομική κρίση **τους εμποδίζει** να πραγματοποιήσουν ιατρικές εξετάσεις που πιθανόν χρειάζεται να γίνουν.

Ερώτηση 43: Γενικά, πόσο νομίζετε ότι σας έχει επηρεάσει η οικονομική κρίση;

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid πάρα πολύ	45	22,3	22,3	22,3
πολυ	119	58,9	58,9	81,2
λίγο	32	15,8	15,8	97,0
ελάχιστα	5	2,5	2,5	99,5
καθόλου	1	,5	,5	100,0
Total	202	100,0	100,0	

Το 58,9% των φοιτητών νομίζει ότι η οικονομική κρίση τους έχει επηρεάσει **πολύ**.

Ερώτηση 44: Πώς χαρακτηρίζετε την οικονομική οικογενειακή σας κατάσταση;

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid <5.000€	16	7,9	7,9	7,9
5.001-10.000€	56	27,7	27,7	35,6
10.001-20.000€	71	35,1	35,1	70,8
20.001-40.000€	45	22,3	22,3	93,1
>40.000€	14	6,9	6,9	100,0
Total	202	100,0	100,0	

Το 35,1% των ερωτηθέντων δήλωσε ότι η οικονομική οικογενειακή τους κατάσταση κυμαίνεται μεταξύ **10.000-20.000** ευρώ ενώ το 27.7% από **5000-10.000** ευρώ.

Κεφάλαιο 4

4.1 Συζήτηση

Η οικονομική κρίση, στην οποία βρίσκεται η Ελλάδα έχει επηρεάσει ανεξαιρέτως όλα τα στρώματα του πληθυσμού. Σε αρκετά δυσμενή θέση βρίσκονται οι φοιτητές, οι οποίοι σε αυτόν τον δύσκολο καιρό πρέπει να τα βγάλουν πέρα με τις λιγοστές παροχές που μπορεί να τους δώσει η οικογένειά τους ή πολλές φορές και εντελώς μόνοι τους. Αυτό έχει ως συνέπεια την αλλαγή του μέχρι τώρα ακολουθούμενου τρόπου ζωής των φοιτητών αλλά και την υποβίβαση της ποιότητας της ζωής τους.

Ο σκοπός της ερευνάς μας είναι να διαπιστώσουμε εάν και κατά πόσο έχει επηρεάσει η οικονομική κρίση τον τρόπο ζωής των φοιτητών. Τα ευρήματα της παρούσας έρευνας έδειξαν ότι η οικονομική κρίση έχει επηρεάσει πολύ τους φοιτητές σε όλους τους τομείς της ζωής τους.

Κατά το μεγαλύτερο ποσοστό οι φοιτητές έχουν μειώσει τις εκπαιδευτικές τους ανάγκες όπως είναι η αγορά βιβλίων σχετικών με το αντικείμενό τους. Αυτό έχει ως επίπτωση την υποβίβαση των σπουδών τους και της μόρφωσής τους. Αρκετοί από αυτούς δεν ενδιαφέρονται για την απόκτηση πτυχίων ξένων γλωσσών και Η/Υ λόγω οικονομικής κρίσης. Το γεγονός αυτό είναι αρκετά αρνητικό καθώς επηρεάζει τους φοιτητές όχι μόνο στην τωρινή φοιτητική τους πορεία αλλά και στην μετέπειτα επαγγελματική τους αποκατάσταση, καθώς πλέον αυτά τα δύο αποτελούν απαραίτητη προϋπόθεση για τον διορισμό κάποιου. Επίσης, στην εποχή μας η γνώση χρήσης ηλεκτρονικού υπολογιστή είναι σχεδόν δεδομένο και απαραίτητο, καθώς ο Η/Υ αποτελεί, πλέον, εργαλείο μάθησης. Έτσι παραμελώντας την απόκτηση πτυχίου Η/Υ μειώνεται και η ικανότητα διατήρησης της γνώσης των φοιτητών.

Κάποιοι από τους φοιτητές εργάζονται για να καλύψουν τις προσωπικές τους ανάγκες. Αυτό επιφέρει αρκετές επιπτώσεις, καθώς οι νέοι φοιτητές πολλές φορές παραμελούν την σχολή

τους λόγω της εργασίας τους. Αφήνουν πίσω το διάβασμά τους και, τελικά, οι περισσότεροι από αυτούς καταλήγουν είτε να καθυστερούν πάρα πολύ την απόκτηση του πτυχίου τους και άλλοτε να μην ολοκληρώσουν την φοίτησή τους. Εκτός από την εκπαίδευση τους, επηρεάζεται και ο τρόπος ζωής τους καθώς ζουν σαν κανονικοί εργαζόμενοι και δεν έχουν την ευκαιρία ως νέοι να ζήσουν την λεγόμενη «φοιτητική ζωή».

Άλλος ένας τομέας που έχει επηρεασθεί είναι η διαμονή των φοιτητών, καθώς πολλοί έχουν αναγκαστεί να γυρίσουν στα πατρικά τους σπίτια και άλλοι έχουν σκεφτεί το ενδεχόμενο της συγκατοίκησης. Θετικό είναι, πάντως, το γεγονός πως έχει παρατηρηθεί μείωση στις τιμές των ενοικίων, καθώς έτσι αυξάνονται και οι μετακινήσεις των φοιτητών σε άλλες πόλεις, κάτι που βοηθάει γενικά στην οικονομία του κράτους.

Η οικονομική κρίση, εκτός των άλλων έχει επηρεάσει και τη διατροφή των φοιτητών καθώς ένα μεγάλο ποσοστό έχει αλλάξει τις διατροφικές του συνήθειες με αρνητικές για την υγεία του συνέπειες, καθώς για την σίτισή τους καταφεύγουν στις φθηνότερες λύσεις που υπάρχουν. Αυτές αποτελούν συνήθως προϊόντα αμφιβόλου ποιότητας τα οποία είναι συνήθως άγνωστης καταγωγής και παραγωγής και απλώς προσφέρουν την εύκολη και οικονομική λύση. Πολλοί από τους φοιτητές εκμεταλλεύονται, πλέον την δωρεάν παροχή τροφής από το κράτος τρώγοντας συχνότερα από πριν στην εστία σίτισης της σχολής τους ενώ έχουν μειώσει στο ελάχιστο την κατανάλωση fast food, γεγονός που είναι θετικό για την υγεία τους αλλά και για την εξοικονόμηση χρημάτων.

Η ένδυση, η υπόδηση και η προσωπική φροντίδα εκτιμάται ότι έχουν επηρεασθεί, καθώς πλέον οι πιο πολλοί φοιτητές αναζητούν φθηνότερα προϊόντα, έχουν μειώσει πάρα πολύ τις αγορές τους και σχεδόν ελαχιστοποιήσει τις επισκέψεις τους σε κέντρα που παρέχουν υπηρεσίες ομορφιάς.

Η διασκέδαση είναι άλλο ένα κομμάτι που πλήττεται από την οικονομική κρίση, αφού οι πιο πολλοί από τους φοιτητές έχουν μειώσει τις εξόδους τους και την κατανάλωση αλκοόλ αισθητά και σχεδόν όλοι επιλέγουν, πλέον την διασκέδαση στο σπίτι με φιλικά πρόσωπα γεγονός αυτό από την μια πλευρά βοηθά στη πραγματοποίηση αποταμίευσης, όμως μακροχρόνια ίσως επηρεάσει αρνητικά την ψυχολογία κάποιων ατόμων, καθώς η ψυχαγωγία είναι βασικό κομμάτι της ποιότητας της ζωής μας. Οι δαπάνες για την

επικοινωνία δεν δείχνουν να έχουν μειωθεί αισθητά όμως αυτό ίσως συμβαίνει γιατί και πριν την οικονομική κρίση οι φοιτητές δεν ξόδευαν μεγάλα ποσά για το κινητό τους τηλέφωνο.

Ανησυχητικό είναι το γεγονός πως λόγω οικονομικής κρίσης πολλοί από τους φοιτητές δεν πραγματοποιούν ιατρικές εξετάσεις που πιθανόν χρειάζεται να γίνουν και έχουν μειώσει τις επισκέψεις τους σε ιατρεία και υπηρεσίες υγείας. Το συγκεκριμένο γεγονός θα πρέπει να μας ανησυχεί και καλό θα ήταν το κράτος να το λάβει σοβαρά υπ' όψιν. Εάν οι φοιτητές λόγω οικονομικής κρίσης δεν μπορούν να πραγματοποιήσουν τις απαραίτητες ιατρικές εξετάσεις τότε το βιοτικό επίπεδο και τα επίπεδα υγείας θα πέσουν κατακόρυφα. Επίσης πρέπει να σκεφτούμε ότι μάλλον αυτό ισχύει και για τις υπόλοιπες ομάδες πληθυσμού και πόσο μάλλον για τις ευπαθείς είναι εκτός από στενάχωρο και αρκετά επικίνδυνο για την υγεία.

Ως ιδιωτικό κόστος εκπαίδευσης ορίζουμε τις δαπάνες που πραγματοποιεί το άτομο, είτε άμεσα είτε έμμεσα, για να καλύψει τις ανάγκες του σχετικά με την εκπαιδευτική διαδικασία (Παπακωνσταντίνου, 2000). Τα αποτελέσματα της έρευνας έδειξαν πως οι φοιτητές έχουν επηρεασθεί πολύ από την οικονομική κρίση και προσπαθούν, με βάση τον παραπάνω ορισμό να μειώσουν με κάθε τρόπο το ιδιωτικό κόστος της εκπαίδευσής τους όπως για παράδειγμα μη αγοράζοντας απαραίτητα για την εκπαίδευσή τους συγγράμματα, παραλείποντας την απόκτηση απαραίτητων, στην εποχή μας, πτυχίων και δουλεύοντας παραμελώντας την σχολή τους. Δυστυχώς είναι αρκετές οι φορές που παραλείπουν ακόμη και τα απολύτως απαραίτητα όπως είναι η επαρκής σίτιση.

4.2 Περιορισμοί της έρευνας

Ο πρώτος περιορισμός της παρούσας έρευνας είναι η έλλειψη χρόνου και οικονομικών πόρων, τα οποία μας ανάγκασαν να στραφούμε στην ηλεκτρονική διακίνηση του ερωτηματολογίου.

Επίσης, το χρονικό διάστημα, το οποίο πραγματοποιήθηκε η έρευνα δεν ήταν ιδιαίτερα βοηθητικό, καθώς είναι η περίοδος όπου οι σχολές κλείνουν, λόγω καλοκαιρινών διακοπών, και δεν ήταν εύκολο να προσεγγίσουμε τους φοιτητές σε άλλους χώρους.

4.3 Προτάσεις

Με βάση τα αποτελέσματα της παρούσας έρευνας αναφέρουμε κάποιες προτάσεις:

1. Καλύτερη μέριμνα του κράτους για τους φοιτητές.
2. Μεγαλύτερη χρηματοδότηση στην παιδεία δωρεάν στέγαση, μεταφορά και βιβλία.
3. Γρήγορη αποφοίτηση, βοήθεια για καλές επιδόσεις.
4. Χορήγηση υποτροφιών σε περισσότερους φοιτητές και όχι μόνο σε περιορισμένο αριθμό.
5. Δημιουργία θέσεων εργασίας για τους φοιτητές μέσα στις σχολές.
6. Χορήγηση φοιτητικών δανείων ενίσχυσης σε όποιον το χρειάζεται.
7. Βοήθεια των οικογενειών των φοιτητών από το κράτος με κάποιο επίδομα.
6. Παροχή υπηρεσιών υγείας και ιατρικών εξετάσεων δωρεάν για όλους τους φοιτητές.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ανώνυμος,2010,

<http://tvxs.gr/news/%CE%B5%CE%BB%CE%BB%CE%AC%CE%B4%CE%B1/%CF%81%CE%B5%CE%BA%CF%8C%CF%81-%CF%86%CE%BF%CE%B9%CF%84%CE%B7%CF%84%CF%8E%CE%BD-%CE%BA%CE%B1%CF%84%CE%AD%CF%87%CE%B5%CE%B9-%CE%B7-%CE%B5%CE%BB%CE%BB%CE%AC%CE%B4%CE%B1>

Ανώνυμος ,2012, www.livepedia.gr/index.php/φοιτητής.

Bosmans P (1992) Δώστε στην ευτυχία μια ευκαιρία. Εκδόσεις Γλάρος, Αθήνα.

Γιακουμάκης Γ (2009) Περιμένοντας τις θετικές ειδήσεις. Οικονομική επιθεώρηση, τεύχος 858, τόμος 76, Απρίλιος 2009, σελίδα 208. Εκδόσεις Κέρκυρα.

Γραβανή Ο και Σταματάκης Ν (2000) Οικονομική της ανάπτυξης. Εκδόσεις Τυπώθητω, Αθήνα.

Δημητρόπουλος Ε (2009) Εισαγωγή στη μεθοδολογία της επιστημονικής έρευνας. Εκδόσεις Έλλην, Αθήνα.

Δρακήτος Κ (1988) Η ελληνική οικονομία σε κρίση. Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα.

Ελληνική στατιστική αρχή (2012)
http://www.statistics.gr/portal/page/portal/ESYE/BUCKET/A0101/PressReleases/A0101_SJ002_DT_MM_05_2012_01_F_GR.pdf

Εγκυκλοπαίδεια Πάπυρος Λαρούς Μπριτάνικα (1986)τόμος 46, σελίδα 292.

Husfmid J (2006) Πολιτική οικονομία των χρηματιστηριακών αγορών και εναλλακτικές στρατηγικές. Εκδόσεις Καστανιώτη, Αθήνα.

Κιότος Α και Παυλίδης Γ (2012) Διεθνείς οικονομικές κρίσεις: κρίση του συστήματος ή της πολιτικής. Εκδόσεις Rosili, Αθήνα.

Κόλλιας Χ, Ναξάκης Χ και Χλέτσος Μ (2005) Σύγχρονες προσεγγίσεις της ελληνικής οικονομίας. Εκδόσεις Πατάκη, Αθήνα.

Κόλμερ Κ (2008) Ο πανικός της απληστίας. Εκδόσεις Λιβάνη, Αθήνα.

Kekic L (2006) The world's best country, The economist.
<http://www.economist.com/node/3372495>.

Mankiw G (2002) Αρχές της οικονομικής. Εκδόσεις Τυπώθητω, Αθήνα.

Μησιακούλη Α (2005) Ποιότητα ζωής στην Ελλάδα του 21^{ου} αιώνα. Εκδόσεις Κέρκυρα, Αθήνα.

Μπαμπινιώτη Γ (2009) Λεξικό της νέας ελληνικής γλώσσας, κέντρο λεξιλογίας. Πρώτη έκδοση Απρίλιος 2009.

Ξανθόπουλος Ν (2005) Ποιότητα ζωής στην Ελλάδα του 21^{ου} αιώνα. Εκδόσεις Κέρκυρα, Αθήνα.

Παναγιωτάκος Δ (2011) Μεθοδολογία της έρευνας και της ανάλυσης δεδομένων για τις επιστήμες της υγείας. Εκδόσεις Διόνικος, Αθήνα.

Παλαόντα Χ (2009) Παγκόσμια οικονομική κρίση. Πτυχιακή εργασία, Πανεπιστήμιο Αθηνών.

Πόπη Ε (2005) Ποιότητα ζωής στην Ελλάδα του 21^{ου} αιώνα. Εκδόσεις Κέρκυρα, Αθήνα.

Πρωτονοταρίου Μ (2009) 820 ΔΙΣ. Δολάρια για φάρμακα. Οικονομική επιθεώρηση, τεύχος 858, τόμος 76, Μάρτιος 2009, σελίδα 269. Εκδόσεις Κέρκυρα.

Ρόντος Κ και Παπάνης Ε (2011) Ελληνική Κοινωνική Έρευνα.
http://epapanis.blogspot.com/2007/09/blogspot_1084.html

Rubini N και Mim S (2010) Οικονομία της κρίσης. Εκδόσεις Πατάκη, Αθήνα.

Ρουμελιώτης Π (1980) Η οικονομική κρίση και η ένταξη της Ελλάδας στην Ε. Ο. Κ.
Εκδόσεις Παπαζήσης, Αθήνα.

Σαχίνη Α - Καρδάση (2007) Μεθοδολογία Έρευνας :Εφαρμογές στον χώρο της υγείας.
ΒΗΤΑ ιατρικές εκδόσεις, Αθήνα.

Σοκοδήμος Α (2000) Δημόσια Οικονομική. Εκδόσεις Κριτική, Αθήνα.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1

ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΦΥΛΟ

ΠΑΡΑΚΑΛΩ ΔΙΑΒΑΣΤΕ ΠΡΟΣΕΚΤΙΚΑ

Αγαπητοί φοιτητές,

Είμαστε προπτυχιακοί φοιτητές, στο τμήμα Νοσηλευτικής του Τ.Ε.Ι Πάτρας.

Το Ερωτηματολόγιο που έχετε στα χέρια σας είναι μέρος της πτυχιακής μας εργασίας υπό την επίβλεψη του Δρ. Νικόλαου Μπακάλη. Περιλαμβάνει μερικές ερωτήσεις έτσι ώστε να διαπιστώσουμε αν η οικονομική κρίση έχει επηρεάσει τον τρόπο ζωής των φοιτητών.

Περιλαμβάνει επίσης μερικές δημογραφικές ερωτήσεις.

Παρακαλούμε **απαντήστε σε όλες τις ερωτήσεις**, διαλέγοντας μια μόνο επιλογή.

ΟΙ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΑΣ ΘΑ ΚΡΑΤΗΘΟΥΝ ΑΥΣΤΗΡΩΣ ΑΠΟΡΡΗΤΕΣ

Εάν χρειαστείτε οποιαδήποτε πληροφορία ή διευκρίνιση, μη διστάσετε να μας ρωτήσετε.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΟΥΜΕ ΠΟΛΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΒΟΗΘΕΙΑ ΣΑΣ!!

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

1. Πόσο συχνά παρακολουθείτε τα μαθήματα στο τμήμα;

Καθημερινά 3-4 ημέρες Μόνο τα εργαστήρια Καθόλου

2. Έχεις πιστοποιητικά γνώσης ξένων γλωσσών (lower, proficiency ή άλλη ξένη γλώσσα);

Ναι Όχι

3. Αν όχι τι σε εμποδίζει;

Δεν με ενδιαφέρει Έλλειψη χρόνου Οικονομική κρίση Άλλο.....

4. Έχεις πιστοποιητικά γνώσης Η/Υ;

Ναι Όχι

5. Αν όχι τι σε εμποδίζει;

Δεν με ενδιαφέρει Έλλειψη χρόνου Οικονομική κρίση Άλλο.....

6. Πρίν την οικονομική κρίση πόσο συχνά αγοράζες συγγράμματα του επιστημονικού σου πεδίου;

Συχνά Ελάχιστα Καθόλου

7. Τώρα, που διανύουμε την οικονομική κρίση, πόσο συχνά αγοράζεις συγγράμματα του επιστημονικού σου πεδίου;

Συχνά Ελάχιστα Καθόλου

8. Εργάζεστε;

Ναι Όχι

9. Εάν ναι, εργάζεστε για:

Να ανταποκριθείς στις υποχρεώσεις των σπουδών σου

Κάλυψη προσωπικών αναγκών

Άλλο

10. Την περίοδο που σπουδάζετε μένετε σε:

Ενοικιαζόμενο σπίτι

Φοιτητικές εστίες

Στο πατρικό σας

11. Έχετε παρατηρήσει μείωση στις τιμές των ενοικίων λόγω της οικονομικής κρίσης;

Ναι

Όχι

12. Έχετε σκεφτεί το ενδεχόμενο συγκατοίκησης προκειμένου να μειωθούν τα έξοδά σας;

Ναι

Όχι

Μένω στους γονείς μου

13. Κάθε πότε επισκέπτεσαι τη μόνιμη κατοικία σου;

Κάθε Σαβ /κυριακο

3 φορές το μήνα

1 φορά το μήνα

Κάθε 2 μήνες

Κάθε 3 μήνες

14. Λόγω της οικονομικής κρίσης έχει αλλάξει ο τρόπος μετακίνησής σας;

Ναι

Όχι

15. Πριν την οικονομική κρίση, ποιο μεταφορικό μέσο χρησιμοποιούσατε για τη μετακίνησή σας στη σχολή;

Αστικό Ταξί Αυτοκίνητο Μηχανάκι Ποδήλατο Πεζός

16. Τώρα, που διανύουμε την οικονομική κρίση, ποιο μεταφορικό μέσο χρησιμοποιείτε για τη μετακίνησή σας στη σχολή;

Αστικό Ταξί Αυτοκίνητο Μηχανάκι Ποδήλατο Πεζός

17. Πριν την οικονομική κρίση, πόσο συχνά τρώγατε στην εστία σίτισης της σχολής σας;

Καθημερινά 1-2 μέρες τη εβδομάδα 3-4 μέρες την εβδομάδα Καθόλου

18. Τώρα, που διανύουμε την οικονομική κρίση, πόσο συχνά τρώτε στην εστία σίτισης της σχολής σας;

Καθημερινά 1-2 μέρες τη εβδομάδα 3-4 μέρες την εβδομάδα Καθόλου

19. Έχετε αλλάξει τις διατροφικές σας συνήθειες λόγω οικονομικής κρίσης;

Ναι

Όχι

20.Πριν την οικονομική κρίση, σε τι συχνότητα μαγειρεύατε στο σπίτι;

Καθημερινά 1-2 μέρες τη εβδομάδα 3-4 μέρες την εβδομάδα Καθόλου

21.Τώρα, που διανύουμε την οικονομική κρίση, σε τι συχνότητα μαγειρεύετε στο σπίτι;

Καθημερινά 1-2 μέρες τη εβδομάδα 3-4 μέρες την εβδομάδα Καθόλου

22.Πριν την οικονομική κρίση την οικονομική κρίση, σε τι βαθμό καταναλώνετε fast food;

Καθημερινά 1-2 μέρες τη εβδομάδα 3-4 μέρες την εβδομάδα Καθόλου

23. Τώρα, που διανύουμε την οικονομική κρίση, σε τι βαθμό καταναλώνετε fast food;

Καθημερινά 1-2 μέρες τη εβδομάδα 3-4 μέρες την εβδομάδα Καθόλου

24. Σε σχέση με την οικονομική κρίση, πως εκτιμάτε ότι έχει επηρεάσει την καταναλωτική σας συμπεριφορά;

Καταναλώνω πιο προσεκτικά Αναζητώ φθηνότερα προϊόντα

Δεν αγοράζω επώνυμα προϊόντα Αναζητώ οικονομικά προϊόντα μέσω διαδικτύου

25.Σε τι βαθμό έχει επηρεάσει η οικονομική κρίση τις νέες αγορές σας σε ρούχα και παπούτσια;

Πάρα πολύ Πολύ Λίγο Ελάχιστα Καθόλου

26.Πριν την οικονομική κρίση επιλέγατε επώνυμα προϊόντα;

Ναι Όχι

27. Τώρα, που διανύουμε την οικονομική κρίση, επιλέγετε επώνυμα προϊόντα;

Ναι Όχι

28.Πριν την οικονομική κρίση, σε τι συχνότητα αγοράζατε αξεσουάρ και προϊόντα ομορφιάς;

Συχνά Σπάνια Ποτέ

29. Τώρα, που διανύουμε την οικονομική κρίση, σε τι συχνότητα αγοράζετε αξεσουάρ και προϊόντα ομορφιάς;

Συχνά Σπάνια Ποτέ

30. Πριν την οικονομική κρίση, πόσο συχνά επισκεπτόσασταν κομμωτήρια και ινστιτούτα ομορφιάς;

1 φορά την εβδομάδα 1 φορά το δεκαπενθήμερο 1 φορά το μήνα Καθόλου

31. Τώρα, που διανύουμε την οικονομική κρίση, πόσο συχνά επισκέπτεστε κομμωτήρια και ινστιτούτα ομορφιάς;

1 φορά την εβδομάδα 1 φορά το δεκαπενθήμερο 1 φορά το μήνα Καθόλου

32. Αποκτήσατε την συνήθεια να ανταλλάζετε ρούχα με φίλους/συγγενείς για λόγους οικονομίας;

Ναι Όχι

33. Έχετε μειώσει τις νυχτερινές εξόδους;

Πάρα πολύ Πολύ Λίγο Ελάχιστα Καθόλου

34. Έχετε μειώσει την κατανάλωση αλκοόλ στις βραδινές σας εξόδους;

Πάρα πολύ Πολύ Λίγο Ελάχιστα Καθόλου

35. Σε τι βαθμό επιλέγετε τη διασκέδασή σας με φιλικά πρόσωπα στο σπίτι;

Συχνά Σπάνια Καθόλου

36. Τώρα, που διανύουμε την οικονομική κρίση, έχετε ελαττώσει τις εξόδους σας στον κινηματογράφο;

Ναι Όχι

37. Πριν επέλθει η οικονομική κρίση, πόσα χρήματα ξοδεύατε μηνιαίως για το κινητό σας τηλέφωνο;

38. Τώρα, που διανύουμε την οικονομική κρίση, πόσα χρήματα ξοδεύετε μηνιαίως για το κινητό σας τηλέφωνο;.....

39. Πριν την οικονομική κρίση, σας ενδιέφερε η αγορά internetη οποία θεωρείται ότι προσφέρει φθηνότερα αγαθά;

Ναι

Όχι

40. Τώρα, που διανύουμε την οικονομική κρίση, σας ενδιαφέρει η αγορά internetη οποία θεωρείται ότι προσφέρει φθηνότερα αγαθά;

Ναι

Όχι

41. Τώρα, που διανύουμε την οικονομική κρίση, έχετε μειώσει τις επισκέψεις σας σε οδοντιατρεία;

Ναι

Όχι

42. Η οικονομική κρίση σας εμποδίζει να πραγματοποιήσετε ιατρικές εξετάσεις που πιθανόν χρειάζεται να γίνουν;

Ναι

Όχι

43. Γενικά, πόσο νομίζετε ότι σας έχει επηρεάσει η οικονομική κρίση;

Πάρα πολύ

Πολύ

Λίγο

Ελάχιστα

Καθόλου

44. Πως χαρακτηρίζετε την οικονομική οικογενειακή σας κατάσταση;

<5.000€

5.001-10.000€

10.001-20.000€

20.001-40.000€

>40.000€

ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Ηλικία:

Φύλο : Άρρεν Θήλυ

Εξάμηνο φοίτησης:

Τμήμα:

